

Брисел се изјасни

На ред е народниот извештај

Ревизија и за извештајот на ЕК

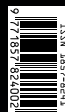
Грешки или скриени пораки?

Павел Шатев кове план Б

И федерализација за бегство од избори

Република

бр. 167, година IV ■ петок, 13 ноември 2015 година ■ цена: 50 денари

ЕКСКЛУЗИВНО

ВИКОТНИЦИ ВО ШТАБОТ НА СДСМ

КОЈ ГО КАРА ЗАЕВ НА СРПСКИ?

Разузнавачите не мируваат

**Тајните служби
и Балканот**

Македонија - регионално градилиште

**Автопатиштата гаранција
за силна економија**

republika.mk

Не чекај весџи
за да видиш шџо се случува
ИНТЕРНЕТ ТВ

Република
www.republika.mk

ВОВЕД

План Б на Павел Шатев

6

АНАЛИЗА

Македонските црнила и двојните
аршини на Брисел

11

АКТУЕЛНО

Тајните служби и Балканот

18

ЕКОНОМИЈА

Автопатиштата гаранција за
силна економија

20

ЛИЧНОСТ НА НЕДЕЛАТА

Фросина Ременски

24

СВЕТ

Сепаратистичките движења
се шират низ цела Европа

26

ЗДРАВЈЕ

Проф. д-р Гордана Петрушевска,
специјалист по патолошка анатомија

32

СЦЕНА | ИНТЕРВЈУ

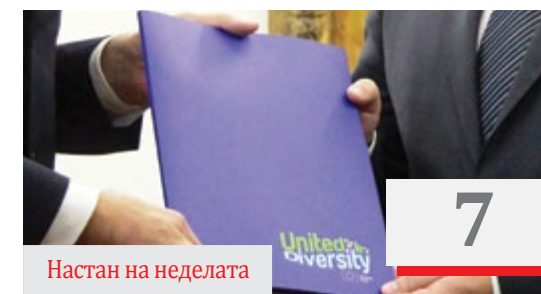
Весна Бејби Петрушевска

44

ФУДБАЛ | ИНТЕРВЈУ

Игор Ангеловски

54

Настан на неделата

7

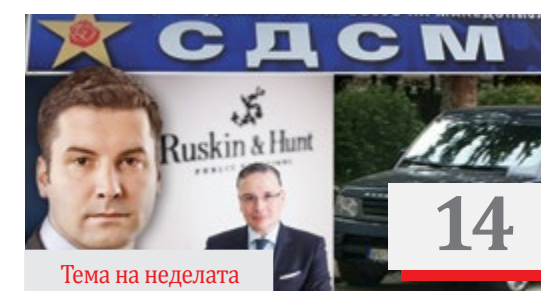
И на извештајот на ЕК
му треба ревизија

8

Колумна

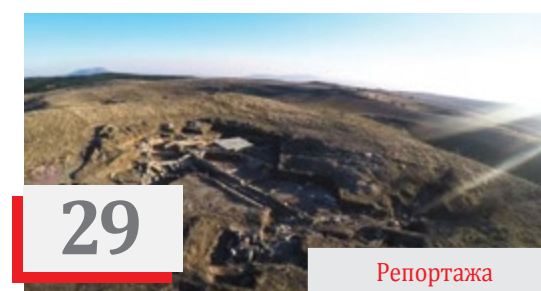
На ред е априлскиот
народен извештај

Тема на неделата

14

Кој го кара Заев на српски?

29

Репортажа

Престолнината на Пајонците
во Свети Николе

**ДНИД Прва Република
ДООЕЛ Скопје**

бул. Илинден бр. 9
1000 Скопје
republika@republika.mk
contact@republika.mk
sport@republika.mk

Директор: **Доне Донеvски**
Маркетинг:
Стојан Георгиеvски,
Габриела Мирчески
тел. 02 / 32 99 999
факс. 02 / 32 99 998

Издавач / редакција: **ДНИД Прва Република ДООЕЛ Скопје**
бул. Илинден бр. 9, 1000 Скопје

ж-ска: 500-0000007811-68
депонент банка: Стопанска Банка АД Битола

Претплата: тел. 02/3089-306

www.republika.mk ■ facebook.com/nedelnikrepublika

Главен и одговорен уредник: **Ненад Мирчевски**

Заменик главен и одговорен уредник: **Билјана Зафорова**

Редакција и соработници:

Александра Мазнева - Бундалевска, Невена Поповска,
Марина Костовска, Наум Стоилковски, Александрија Стевковска,
Јана Јосифовска, Бојан Момировски

Колумнист: **Горан Момировски**

Лектори: **Анета Љубеvкиј, Тања Стевановска**

Фотографија: **Ѓорѓи Личовски, Александар Ивановски**

Графички дизајн: **Никса Георгиеvски, Билјана Неделковска**

Печати: **Графички Центар Скопје, ул. Скупи 6.6.**

Испечатени примероци: **4.000**

Датум на печатење: **12 ноември 2015**

ФАНТАСТИЧНА ИЗВЕДБА НА **КИНЕСКИОТ НАРОДЕН ТЕАТАР**

Фото: Ѓорѓи Личовски

Ненад Мирчевски | главен и одговорен уредник

План Б на Павел Шатев

1 Откако на опозицијата ѝ стана јасно дека ниту бомбите не ѝ помогнаа да го придобие народот на своја страна, сè поизвесно е дека до април ќе смислува план Б како да се спречи исполнување на волјата на граѓаните. Дали ќе успее да го стори тоа преку разговорување нови меѓуетнички тензии, останува да видиме. Тоа што засега го гледаме е уште еден безобсирен обид за „играње со оган“ преку актуализирање на многу опасниот проект за федерализација на Македонија и за создавање на трета албанска држава на Балканот. За таа цел се злоупотребува Охридскиот договор, кој и покрај негодувањето на многумина, во 2001 година беше прифатен како рамка за меѓуетничкиот соживот во државата и како цена која треба да ја плати секој македонски граѓанин за мир во кука. Излегувањето од рамките на договорот не е ништо друго освен мамене и понижување на народот. Секој што ќе се обиде да го изигра договорот или не дај Боже да наметне нов, треба да биде свесен дека ќе добие жесток одговор директно од граѓаните. Тоа го знаат сите и токму поради тоа постои сомневање дека опозицијата и нејзините „надворешни пријатели“ ќе сакаат да предизвикаат нови безбедносни проблеми.

2 Во извештајот Брисел бара „властите да демонстрираат вистинска политичка волја за да обезбедат целосен независен судски систем“. Во ред. Но дали истата порака важи и за останатите политички субјекти (на пример, за опозицијата и за амбасадорите)? Кој друг освен лидерот на опозицијата може да си дозволи дрско и безо-

бразно да бира кога ќе признава, а кога ќе негира судски одлуки и наредби? Ќе објасни ли Брисел под чиј притисок и под чие влијание се промени одлуката на Советот на обвинители за зголемување на тимот на Јанева? Дали тој притисок е во рамките на европските стандарди? Кога сме кај специјалниот обвинител, може ли некој од меѓународната заедница да објасни зошто судиите во Уставен суд не се осмелуваат да ја оценат уставноста на паралелната институција „специјален обвинител“? На уставните судии не им треба иницијатива, односно можат самостојно да иницираат оценување на уставноста на одреден акт. Ако е така, тогаш зошто не преземаат мерки за заштита на Уставот? Се плашат дека Мијалков и Груевски „немилосрдно ќе им се одмаздат“ затоа што ќе го почитуваат Уставот? Или, можеби, не се способни „праведно“ да оценат?

3 Опозицијата со гордост прераскажува како медијаторите на силејски начин наметнале две точки во договорот од Пржино - Законот за специјален обвинител и преземањето на Министерството за внатрешни работи. Оттука доволно е јасно под чиј притисок молчи судството за специјалниот обвинител. Но, ќе има ли доблест некој од амбасадорите кои го прозиваа Груевски дека не го почитува договорот, да им објасни на граѓаните како Оливер Спасовски стана „технички министер“ за внатрешни работи, кој според договорот од јуни, требаше да биде назначен од граѓанскиот сектор? Дали рокот беше пробиеен затоа што прозованиот Груевски барал министерот предложен од

СДСМ да биде висок партиски кадар со ингеренции надвор од договорот од Пржино или затоа што се противел на тоа непринципиелно барање?

4 Новоназначениот шеф на полицијата, пак, пред да седне во фотелјата ќе мора прво да им се извини на полицајците за навредите и за понижувачкиот однос кон нив. Најпрво да се поклони пред хероите од Куманово и да побара прошка од бранителите и од семејствата на загинатите специјалци. Новиот министер неколку дена пред да биде официјално назначен го посети Гостивар, но не се осмели да запали свеќа на гробовите на четворицата загинати специјалци од Полошко - Сашо Самојловски, Горан Илиевски, Жарко Кузмановски и Ненад Серафимовски. Спасовски ќе мора да им се извини на сите оние повредени полицајци од насилните протести организирани од неговата партија во март. Како ќе има лице овој човек да раководи со луѓето што ги нарече „најголем срам за МВР“ само затоа што ги бранеа институциите на државата? Ќе има ли храброст директно да им каже на вработените кои се „малкуте професионалци во МВР“ на кои исклучиво им се обраќаше пред неколку месеци и да им покаже како се раководи професионално со институцијата?

5 Лидерот на опозицијата најави дека во април нема да биде повеќе градоначалник, затоа што „ќе ја добиел честа да биде премиер“. Кој очекува да му даде мандат? Ако мисли на народот, човекот е во тешка заблуда, ако мисли на странските пријатели, тогаш е во уште поголема заблуда.

И НА ИЗВЕШТАЈОТ НА ЕК МУ ТРЕБА РЕВИЗИЈА

Зборот „реален“ е најчестоупотребуваниот во реториката за последниот извештај на Европската комисија од страна на политичките и интелектуални структури во земјава, но ако внимателно се анализира, покрај најголемиот дел „реални“ прикажувања можат да се најдат и низа небулози, кои не може да ги објасни никој. За една од нереалните пораки сме виновни самите. Зборот „review“, кој во извештајот се користи во врска со Охридскиот договор, самите го претворивме во ревизија, што е апсолутно нереално. Грешката, несвесно или намерно направена од страна на медиумите, води до заклучок дека Брисел по секоја цена бара промени во Охридскиот договор.

Реалноста, барем според извештајот, е сосема поинаква. Буквален превод на зборот „review“ е процес на формална процена или испитување на нешто, со можност или намера на воспоставување промени, но само доколку е тоа потребно. Тоа е сосема различно од зборот „revision“ што значи дека постои план за драстична промена на договорот од Охрид. Оваа грешка е направена и претходно во неколку наврати во преводот на извештајот на ЕК. Во делови на извештајот има и нецелосно објаснети процеси или податоци, кои даваат сосема поинаква слика за земјата. Една од нив е бројката на полицајци што, според „Евростат“, се 500 на 100 илјади граѓани, со што се добива претстава дека Македонија има превработеност во тој дел. Притоа, не се објаснува дека Србија, која има приближно ист број полицајци по жител, има десетпати поголем број војници, а голем дел од македонската војска е ангажиран во мисии на НАТО и на ЕУ, со што дополнително е загрозувана безбедноста.

Во делови на извештајот има и нецелосно објаснети процеси или податоци, кои даваат сосема поинаква слика за земјата

Пишувачите на извештајот не наведуваат во него дека Македонија има потреба од поголем број полицајци поради заканите од ИСИС, огромниот број бегалци и заканите од косовските другари на убиените и на уапсените во Куманово. Се разбира, авторите премолчуваат и дека бројот на полицајци по жител е голем и поради тоа што нивните шефови во Брисел во 2001 година наредија во полицијата да се вработат и ресоцијализираат и дел од членовите на ОНА. Уште една препорака од Брисел е интересна за опсервација, а се однесува на вклучување на граѓанското општество во градењето политика и во донесувањето законски решенија на порегу-

ларен и поефикасен начин. На прв поглед ова е сосема нормална препорака со европски дух, но притоа мора да се знае дека и досега невладиниот сектор имаше можност да се вклучи во градење политика и во предлагање законски решенија, која беше искористена од тие што не сакаат да прават политика туку да работат во интерес на граѓаните. Во препораките останува нејасно дали ЕК мисли на тие претставници на невладиниот сектор што отворено заставаа зад опозицијата или се нејзин составен дел, невладините што се под директна капа на фондацијата на Сорос или на некои трети, кои и досега учествуваа во градење политика. ■

FUTURE NOW

Спектакуларен ДИГИТАЛЕН БИЛБОРД

ПРВ ИНТЕРАКТИВЕН OUTDOOR МЕДИУМ ВО МАКЕДОНИЈА

на Плоштад Македонија, Скопје

MEDIA CITY ADVERTISING

00389 2 3100010
office@mediacity.mk
www.mediacity.mk

Во годината на својата најголема криза од 2001 година наваму, Македонија повторно доби препорака за почеток на преговорите со ЕУ. Дали е таа условена, резервирана или одложена, не е важно. Важно е дека ЕУ смета дека Македонија е подготвена да започне преговори за членство. Она што е уште поважно е што по добро организирани избори во април и по спроведување на барањата на Брисел, можеме да очекуваме ЕУ конечно да признае дека многу згрешила во случајот со Македонија и дека ќе ја исправи грешката

ПРЕПОРАКАТА ПРЕЖИВЕА

НА РЕД Е АПРИЛСКИОТ НАРОДЕН ИЗВЕШТАЈ

Пишува |
Горан Момирски

Пораката на Јоханес Хан, кој во Европската комисија е директно одговорен за проширувањето, според која ЕУ за Македонија има подготвен морков за мај, е најважниот податок во целиот пакет информации поврзани со годинешниот извештај. Според Хан, доколку сè оди како што треба, и Европската унија ќе мора да испорача нешто. Умерениот Австриец воопшто не е наивен политичар и дипломат, тој знае дека доколку до април бидат спроведени сите договорени прашања од патоказот, а нема причина тоа да не биде сторено како што се случи, на пример, во текот на Пристапниот дијалог на високо ниво (ПДВН), Хан ќе биде под рафална стрелба од македонските медиуми.

Иако Хан не открива што е тоа што може да го испорача ЕУ, јасно е дека се работи за нешто што досега Македонија го немала. Хан знае дека

добивање на уште една препорака за преговори не е доволно добар мотив ниту за македонската јавност, ниту за партиите, ниту за политичарите, иако ним и не им треба посебна мотивација за да ја внесат земјата во ЕУ. Тоа би можело да значи дека во Брисел на високо ниво се разговара или за добивање на датум за преговори кон крајот на 2016, па макар тој бил условен, или за некаква нова форма на преговори во рамките на Европската комисија по урнекот на ПДВН, каде што Грција нема да може да блокира.

И Хан се најде во небрано

И годинава, како и шест години претходно, Европската комисија се наоѓа во независна положба при оценувањето на Македонија. И Хан, како и неговите претходници Оли Рен и Штефан Филе, мака мачат како да најдат вистински реченици со кои ќе ја задоволат Македонија, ќе го спасат образот на Европската

унија која е свесна дека преговорите не започнуваат само поради нерационалната позиција на нејзината членка Грција и во исто време, да не ја налутат Атина. Во Брисел на сите им е јасно дека Македонија уште пред две години требаше да започне преговори за членство и дека грчкото вето може да донесе ваков развој на настаните. Оттука, иако препораката е условена, ако се чита внимателно ќе се најдат многу елементи кои беа присутни и во минатите години, односно и покрај очекуваното влошување кај политичките критериуми или прашањата што се поврзани со прислушување, нема големи промени во оценките, дури напротив, описите на одредени процеси или политички критериуми се останати или се сменети кон подобро.

(Не)Мерливи и (Не)споредливи анализи

И покрај најавата на европската иницијатива за стабилност дека

годинава годишните извештаи за земјите-кандидати ќе бидат направени по нова методологија, во извештајот за Македонија нема компоненти кои можат да ги споредат трендовите од минатите години ниту пак со резултатите што ги имаат другите земји-кандидати. Колку оваа препорака на ЕСИ е важна за извештајот покажува делот во кој се оценува нивото на невработеност. Европската комисија нема забелешка за начинот на кој е дојдено до цифрата од 28 отсто невработени што значи дека ги отфрлаат критиките кон владата дека таа наводно бришела граѓани од листата на невработени или дека тоа е резултат на масовно иселување што во ситуацијата е многу помалку важно. Поважно е што Европската комисија во својата анализа не наведува дека за една година има отворено нови работни места и дека во споредба со ситуацијата пред шест години, кога Македонија за прв пат доби препорака за преговори, невработеноста е намалена за огромни

седум отсто и тоа во период на перманентна економска (финансиска) криза во светот и политичка криза во земјата. Во овој контекст добро би било да видиме каде се наоѓа Македонија во однос на Турција, Србија или на Црна Гора. Уште подобро би било да се споредиме со Бугарија и со Романија, кои сè уште се обвинуваат за сериозни недостатоци за истите работи за кои ѝ се забележува и на Македонија. За Македонија е штета што во форма во која се оценуваат земјите-кандидати не се оценуваат и земјите-членки. За нас, како и за сите други кандидати, би било интересно да се види како ЕК би ги оценила сецесионистичките трендови во Шпанија или дали Брисел би повикал на политички дијалог меѓу Мадрид и покраината Каталонија која се подготвува за напуштање на кралството. Интересен би бил и вокабуларот со кој Брисел би го оценил повлекувањето на хрватската влада од спроведување на законот за употреба на кирилицата во градови каде што има значите-

лен број српско население. Или пак, да видиме дали барањата на британскиот премиер Камерон за изземање на Лондон од низа европски правила ќе биде крстено како „прекршување на основите на кои почива Унијата“ или пак, како недостаток на политичка волја да се работи во интерес на европските граѓани.

Извештајот од Брисел пристигна, сега го чекаме народниот извештај во април

Објективно, извештајот не е многу важен, но не само затоа што препораката е условена. Тој во април секако ќе биде повторно ревидиран и тогаш ќе ја добие вистинската тежина. Затоа за власта тој е само еден од механизмите со кои ќе се дојде до избори на кои ВМРО-ДПМНЕ очекува нова победа. За опозицијата тој е алатка со која ќе се обиде да докаже дека власта не работела добро во изминатата година, но реално, по долги јалови години со позитивни извештаи и со препораки, самиот документ не може да биде тешко оружје за на изборите. Затоа и премиерот Груевски порача дека по годишниот извештај за напредокот на земјата сега се чека најважниот извештај, а тоа е гласот на народот на изборите во април. И навистина, извештајот на народот на предвремените избори во април може да ја заврши политичката криза и да отвори нови поглавја во економијата, во меѓуетничките односи, во легислативата, но и нови поглавја од преговорите со ЕУ. Шансата е тука, сите заинтересирани мораат да ја искористат.

А доколку во наредниве шест месеци повторно бидеме сведоци на нови кризи и на сценарија какви што видовме многу во изминативе неколку години, на дел од политичката номенклатура ѝ се закануваат не само лоши оценки од Брисел, туку и пречкртување од сопствените граѓани, нешто што е многу потешко и потрагично од фразите на бриселските бирократи. ■

Поинаква математика за целото семејство.

Запознајте го семејството Јаневи и следете ги во нивниот предизвик да го направат својот дом енергетски поефикасен. Гледајте ја емисијата „Енергетска математика“ и пресметајте како може да заштедите и во вашиот дом! Следете нè секој ден на МРТ1 и на Алсат М телевизија.

Повеќе на: facebook.com/energetskamatematika.mk

Министерство за економија на Република Македонија
Агенција за енергетика на Република Македонија

EVN

АНАЛИЗА

МАКЕДОНСКИТЕ ЦРНИЛА И ДВОЈНИТЕ АРШИНИ НА БРИСЕЛ

ТВОРЦИТЕ НА „НЕВИСТИНАТА ЗА МАКЕДОНИЈА“

Потребата сопствената држава постојано да се претставува како недоветна и забегана, за многумина има патолошка заднина. Други, пак, во овој ксенофилски чин ќе видат идеолошка матрица идентична со начелата на македонската опозиција. За третите, прикаската е многу едноставна и проста. Се вика пари и лакомост. Сè што ви треба е да немате скрупули и најважно - да имате каква и да е врска со меѓународни институции, НВО, малку ентузијазам и да немате срам и перде. Ах, да - и малку амбиција. И светот е ваш...

Пишува |
Љубчо Цвејановски

„Колку што полошо, толку подобро! Колку што погрдо, толку поубаво!“ - ова е ксенофилската максима на дел од македонската новинарска фела со која наголемо и безобзирно ја претставува државата во светот. Во оксиморонското мото на јуришниците, се крие и мрачниот профил на креаторите на сликата за Македонија. Слободно можат да ја наречат: „Невистината за Македонија“. Упс, повторно паралела или по-веројатно меридијан... За жал,

но повеќе од очигледно е дека автори на секогаш црната слика се неколкумина „одбрани“ медиумски сценаристи и режисери, длабоко заглавени во црно-белиот израз. Црнитата секогаш им се извор на инспирација што ги фрла во творечки занес и служи како доминантна боја за опис на состојбите во власта и на милата, секогаш режимска татковина. Белата боја на „професионалците“ се чува строго и само за химните на опозициските дејства. Би станала и доминантна боја за власта, кога тие некогаш би победиле, но опозицијата како за инает не им ја

ДИМИШКОВА: ИЗВЕШТАЈОТ НА ЕК ЗА МЕДИУМИТЕ Е ПРАВЕН ОД СДСМ!

Го видовме последниот Извештај на Европската комисија, а тој е субјективен и едностран, односно не соодветствува со реалната слика на медиумскиот простор во Македонија, вели Слаѓана Димишкова, претседателката на Македонската асоцијација на новинари (МАН).

ДИМИШКОВА: Жалиме што ЕК не ги заштити медиумите, чиишто приватни телефонски разговори беа објавени и користени за создавање на политичката криза на СДСМ. За дел од новинарите беа организирани јавни жигосувања, а други добија само папки, наводно, со прислушувани разговори. Тенденцијата на поделби на ваши и на наши ЕК ја забележи во корист на уличари, кои себеси се претставуваат како новинари, а при-

тоа да не спомене ни збор за кршењето на основните човекови права со јавното објавување на приватните телефонски разговори на главните уредници на приватните телевизии.

Очигледно, при пишувањето некој го слушал и го гледал само тоа што сакал и што му одговарало. Дел од навредите, заканите, дури и по живот на новинари, воопшто не се ни споменати. Наведени се, благо кажано, само дел од немилите настани, што значи постои селективност, односно пристрасност. Нема реална слика, а, нели, токму за тоа се подготвуваат извештаите, за да се забележи состојбата во различни области во држава-

ва. Очигледно е дека се одработува политичка агенда финансирана од амбасади на земји-членки на ЕУ и за проекти исклучително во корист на СДСМ и на неговите медиумски експоненти. Во сето ова се покажува со прст во сите други како лоши момци.

Воопшто не се погрижиле извештајот да биде целосен, туку е темелен само на информации добиени од одделни центри како СДСМ и активисти на фондацијата Сорос, вели Димишкова, која посочува и дека во извештајот не се споменува ниедна форма на притисок ниту жртва од СДСМ, како десетици неосновани тужби од СДСМ, закани од митинзи на новинари и на медиуми, протести пред приватен медиум...

ДИМИШКОВА: Поточно, околу десет навреди, но и напади врз новинари со физички повреди не се забележани во извештајот на ЕК. Тука се нападот врз екипата на телевизија „Сител“, каде што Ивона Талевска и снимателите завршија со видливи физички повреди на Клинички центар, нападот од Стојанче Ангелов врз

новинарот Дејан Николовски од „Нетпрес“, заканите и навредите од СДСМ кон новинарот на телевизија „Сител“ Љупчо Златев, закани по живот врз уредниците на „Сител“ и весникот „Вечер“, упадите во програма на повеќе телевизии од лица што себеси се нарекуваат новинари, упадите во „Радио Слободна Македонија“, неделникот „Република“ и други. Дел од случаите се расчистени, а на дел од нив сè уште се работи.

На извештајот од ЕК му претходеше неодамнешниот настан во Брисел каде што новинарот, претседател на ЗНМ, Насер Селмани ги исплука колегите новинари и државата зборувајќи на албански. Селмани и во Брисел покажа дека тера политичка и етничка агенда, а не новинарство, уште помалку македонско. Побара, ни повеќе ни помалку, заштита на лица што себеси се претставуваат како новинари, за сметка на што, според него,

ЕУ треба да ги бојкотира легално и легитимно избраните државни претставници на Република Македонија. На ова следуваа реакции, односно укажувања дека треба да се штитат новинари, а не лица што не се новинари, да се говори за спроведување професионални стандарди. Но, очигледно, ова некој не сакаше да го слушне. Зачудени беа и претставници од ОБСЕ, кои констатираа: „клеветата е декриминализирана, се создаде Совет за медиуми, се усвоија закони, ама новинарството во Македонија уште не чинело“. И навистина е за чудење.

Во контекст на актуелната ситуација во земјава, нагласува првиот човек на МАН, жално е што за судбината на новинарите и на медиумите решаваат дипломати и претставници на политички партии, кога на маса се разговара за интересите на партиите. За медиумите треба да се разговара, но не во ваков состав и контекст.

НИКОЛОВСКИ: МАКЕДОНСКОТО НОВИНАРСТВО Е ЗАЛОЖНИК НА ЕДЕН ШИЗОФРЕНИЧЕН БРАК

Судбината на македонското новинарство е исто толку трагична, колку што е трагична и судбината на македонското општество, вели новинарот Марјан Николовски.

НИКОЛОВСКИ: Како што некој од страна во Македонија ги диригира политичките правци на движење на партиите, поради нивната неспособност сами да се договараат, така и во новинарството некој од страна го прави тоа, поради неможността да го направи самата новинарска фела во државата. Клучно е тоа што и кога станува збор за политиката и кога станува збор за медиумите, има многу пари од надвор што се користат. Прво за создавање лоша слика, за потоа врз основа на таа перцепција да се влечат други пари за нејзино подобрување. Интересно е што тоа го прават исти луѓе со години. Македонскиот „граѓански“ сектор и македонското „независно“ новинарство го создадоа тие луѓе, (лажни авторитети), кои воедно и ги поставија овие искривени вредности во овие два сектора за да можат да ги имаат под контрола (кога се на власт) и за да можат да ги оправаат (кога се опозиција). Тоа се нарекува шизофренија на моќта. Или, попрецизно, македонското новинарство е заложник на еден шизофреничен брак на моќта и на желбата за моќ.

Од друга страна, точно е дека македонското новинарство е далеку од нивото на одговорност што новинарството ја има во развитите демократски општества. Но, ништо не е поинакво од новинарството на другите посткомунистички држави, а некои и сега членки на Европската унија.

За подобрување на таа слика треба да се работи, но се потребни многу фактори. Од јасно позиционирање на медиумскиот бизнис, до повисок стандард на новинарите, но, пред сè, промена на совеста и на свеста во општеството, како што, впрочем, е потребно и за подобрување на многу сфери. Нам ни недостига демократска свест. Ние имаме премногу слободна интерпретација на терминот демократија, а многу малку лична совест за одговорност. Но, тоа што е сосема сигурно е дека тие што направија вакво новинарство (а денес се поделени, едни се со моќта, а други со желбата за моќ) ниту можат, ниту, пак, некогаш ќе го подобрат. Нивна главна цел е новинарството и новинарот да ги канализираат во коритото што ќе го полни базенот кога нивните се на власт, или во веќе-шолјата кога нивните се опозиција.

шата држава немаше ни да се чуе. Ни за добро, ни за лошо. Брисел е презафатен со прекршувањата на новинарските начела во Турција, па и во Србија, Црна Гора и во Босна. Македонија, очигледно, не им е интересна, ниту итна. И обидот на два-тројцата македонски новинари го однесе ветрот, а Хан на изнесениите црнила одговори дипломатски, дури наведувајќи ја Македонија како пример за земја во која политичките состојби се влошуваат поради одложувањата и неможността да се даде датум за преговори. Во меѓувреме, неговите општи констатации за Балканот, кои најмногу се однесуваа на Турција, дел од новинарите го пренесоа како порака на Хан за Македонија. Ама професионално, нели. Вистината, сепак, за нив остана тажна, Брисел не е потресен од новинарските случувања во Македонија.

Дека информаторите на ЕК се од „професионалната“ група, сепак, покажа извештајот за напредокот. Со едноставно копирање најгредите зборови на најисфрустрираните од конференцијата беа пренесени во извештајот. Меѓу нив и фамозниот венец за кој многумина велат дека адресираниот е и адресант и испровоцираното замавнување на функционерот врз лицето што без срам истите луѓе што до вчера се потсмеваа со него сега го крстија новинар, а и тој самиот на суд вели дека не е?! Во исто време, доблесните Европејци премолчеа и забораваа на тепањето новинари и сниматели на ТВ „Сител“, на директните закани на лидери на партии по живот на наши колеги и на кршењето медиум! Двојните аршини на Брисел и нагласувањето на опозициските приказки ги

открија нивните информатори, стари излитени лица со дебели врски од минатото и уште подебели паричници токму од нивните проекти, комбинирани со непресушните американски кладенци. За трагичноста на овие атавизми и новинарски конекции, кои информаторите ни на сон не сакаат да ги загубат, а ЕУ, очигледно, не се мачи да ги смени, истите тие кои благодарно црпат од непресушниот „демократски“ бунар на Сорос, зборува и истражувачот Џеј Норлингдгер од американската „Нешнл ривју“. Истовремено со македонската опозиција, која од разочараноста што повторно добивме препорака се трезнеше со неверојатно патетичното тврдење дека тие ја спасиле, нивната десна новинарска рака удри во црното толкување на извештајот, ама професионално, нели...

исполнува желбата, а перата како да уживаат во тоа? Да, но овде не се работи за мазохизам, туку за хедонизам и за профит. Прекилот на маките за опозицијата, која, конечно, би се дограбила до толку посакуваната власт, би значел секнување на изворите од спонзорите што сега со широко одвртани кесии и со силен каматен интерес за својата инвестиција работат на враќање на „демократијата“ или, можеби, власта? Констелацијата на нивната поврзаност со Брисел и со Вашингтон, пак, ја поништува онаа старата – Кучињата лаат, а карванот си врви. Во оваа констелација, кучињата со својот лаеж го урнисуваат движењето на карванот, кој за првпат во историјата се обидува да застане на здрави национални и економски нозе. Политичките турбуленции создавани со аполитички средства како бојкот, „бомби“, омраза и протести добиваат ветер во едрата од ЕК, која веќе седум години ни „дава“ препорака за датум за преговори. Статус кво што значи стагнација и немање напредок на ова поле создадено од грчката власт, а со раширени раце прифатено, искористено и дофиливано од македонската опозиција. Балканска верзија на приказката за лончето и за капачето...

Различни настани, исти приказки...

Два настана еднопосредно во изминатите десетина дена ја покажаа целата грдотија и насобран гнилеж во македонската новинарска фела, а биполарноста и создавањето паралелни светови, очигледно, екстра успешно навлезе и во медиумите. Првиот беше конференцијата „Спик ап“ за новинари од Западен Балкан и од Турција во Брисел. Вториот, пет дена подоцна, се одвиваше на истата локација, а зад помпезното име „Извештај за напредокот...“ се криеја старите новинарски информатори, кои со децении ја назадуваат фелата и ја унапредуваат длабочината на својот џеб.

На конференцијата присуствуваа стотици новинари и аналитичари од седум земји-кандидати. Интересно, на речиси десетчасовната сеанса на која се сменија десетици говорници од сите позначајни европски институции, аналитичари, НВО што се занимаваат со медиумите во Европа и во светот, никој не ја спомена Македонија. Освен во набројувањето на земјите. Реално, да не беа македонските новинари, од кои од 20 се пројавија два-тројца, за на-

ВИКОТНИЦИ ВО ШТАБОТ НА СДСМ

КОЈ ГО КАРА ЗАЕВ НА СРПСКИ?

Во што е вpletкан врвот на СДСМ со ангажирање на советниците од Србија, кои пак се поврзани со корупциски скандали, но и со пропагандата во Косово по која се случуваат масовни протести и судири меѓу полицијата и Србите на Косово во кои има и жртви? Додека земјата тонеше во политичката криза, „белградската врска“ ја креирала стратегијата на СДСМ, неретко со силни кавги и со викотници на српски јазик за неспособност и за потреба од водење на интелигентна политика, дознава „Република“. Непознато е колку пари и преку кои канали Заев ги плаќал советите

Извори на „Република“ откриваат скандалозни информации во врска со ангажирањето и со наплатата на советниците на СДСМ од Србија, како и за подредената улога на Зоран Заев кон нив. Епилогот на тие совети е познат - државата се соочува со најголемата политичка криза, со условувања, не само кон власта, туку и кон бизнисмени, политички неистомисленици, па дури и во сопствените партиски редови, со

илегално стекнати материјали, дел од нив јавно презентирани, како условување за преземање власт. Сето ова е познато. Непознато досега беше кој сè го советува Заев и како. Зградата на штабот на СДСМ на улицата „Павел Шатев“ крие добар дел од одговорот на тоа прашање.

Соседите и новинарските екипи забележуваат дека пред седиштето на партијата многу често е паркиран сив цип со

белградски регистарски таблички. „Република“ дознава дека повеќе месеци во редовни тајминзи, најмалку еднаш во две недели, тројца луѓе со овој автомобил доаѓаат во штабот на СДСМ на средба со раководството. Тие биле „белградската врска“ која на СДСМ и Заев им нуделе помош во односите со јавноста и помагале во креирање на стратешкото дејствување. Во целата логистика, клучни биле тројца луѓе: Иван Бендер, Милјан Шчекиќ и уште еден познат естраден менаџер.

„ПРОДАВАЧИ НА СКАПА МАГЛА“ СОВЕТНИЦИ НА СДСМ

Милјан Шчекиќ и Иван Беднер во 2009 година ја отвораат агенцијата „Раскин и Хант“ (Ruskin & Hunt), агенција за стратешко планирање и за активности со односи за јавност. Двајцата имаат богато „портфолио“. Бендер бил советник на ОБСЕ во Србија и во Црна Гора, а претходно од 2000

до 2002 година бил шеф на Кабинетот на потпретседателот на српската влада. Шчекиќ, пак, од 2005 до 2011 година е сопственик на фамозната агенција „Артс енд крафтс“ која, српските медиуми ја врзуваат во корупцискиот скандал за извлекување на државни пари за кампањи.

„Артс енд крафтс“ како агенција згаснува токму во 2011 година, кога српскиот Совет за борба против корупцијата отвора случај заради познатата афера на исплаќање на милионски суми на приватни маркетиншки агенции блиски со имиња на тогашни државни функционери и странски државјани. Практично, се переле проневерени пари од државните каси. Според српскиот антикорупциски Совет, само три од 22 министерства не користеле сомнителни агенции. Една од нив, според текстот „Продавачи на скапа магла“, е токму „Артс енд крафтс“ на Шчекиќ, како блиска до тогашното раководство на Демократската партија.

Агенцијата на Шчекиќ работела за српското министерство за Косово и Метохија, кога во кус период извлекла 7,8 милиони динари. Таа активност на Шчекиќ на Косово многу наликува на методите кои Заев ги презема пред неколку месеци.

СЛИЧНОСТА НА ДЕЈСТВУВАЊЕТО НА ШЧЕКИЌ ВО КОСОВО И НА ЗАЕВ ВО МАКЕДОНИЈА

Имено, токму во периодот кога „Артс енд крафтс“ ја преземала пропагандата во Косово се случуваат масовните протести и по подолго време судири меѓу полицијата и српското малцинство на Косово. Во тој период, според написите во српски медиуми „Артс енд крафтс“ организира стратешиска комуникација на Косово со плакати и со билборди. Индикативно е што тогаш се случуваат и српско-косовските гранични инциденти и судири.

ТЕМА НА НЕДЕЛАТА

На 25 јули 2011 година полицијата од косовската страна се обиде да воспостави неколку гранични контролни пунктови во српско контролираното Северно Косово. Иако интервенираа силите на КФОР, следуваа денови на судири и на жртви. Во експлозија на фрлена граната, загина член на косовската специјална полиција, а уште петмина беа повредени во обид да преземе контрола врз граничните пунктови. Борбите продолжија два дена потоа, кога вооружената полиција на Косово презеде два гранични премини. Србите го запалија граничниот премин кај Јариње, а неколку илјади

маскирани мажи вооружени со пиштоли, секири, молотови коктейли и друго направија барикади. Беше објавено и дека ги нападнале и трупите на НАТО кои беа дел од операциите на КФОР. Следуваа вести за претепан човек во етнички мешаниот регион на Штрпце, наводно, само заради тоа што е Србин. Во Косово беа палени српски производи. Насилството и тензиите продолжија сè до постигнувањето на српско-косовскиот договор на 1 август.

Годинава во Македонија, пак, Заев спроведе насилни протести со кои сакаше да упадне во зградата на владата во Скопје. Во налетот на насилниците кои сакаа да го пробијат по-

лицискиот кордон со камења и со ладно оружје беа повредени тринаесетина полицајци. Се случи и кумановската полициска акција во која загинаа осуммина полицајци, а десетици беа ранети. Заев два дена потоа го посети кумановското Диво насеље и се сликаше со луѓето присутни таму. Ниеден од раководството на СДСМ, пак, не ги посети полицајците кои учествуваа во акцијата. На протестот организиран пред Владата се појавија и луѓе кои вееја знамиња на Голема Албанија. Се носеа и симболите на 133. Косовска бригада, чии членови упаднаа во Куманово и се директно виновни за убиството на македонските бранители.

ВИКОТНИЦИ НА СРПСКИ ЈАЗИК ОД ШТАБОТ НА СДСМ ЗА НЕСПОСОБНОТО РАКОВОДСТВО

Во близина на централата на СДСМ на улица „Павел Шатев“, како што тврдат нашите извори, периодично се слушале разговори на висок тон од партиското седиште. Тие разговори неколкупати завршувале и со силни кавги и со викотници во кои на српски јазик се посочувало на „неспособност“, како и дека било потребно „водење на интелигентна политика“. Според сознанијата, Заев бил и прекорен да не се излегува пречесто со изјави, особено затоа што е политичар зад кој се провлекуваат низа афери, пред сè корупциски скандали, што е сериозен недостаток и товар кој мора да се покрие.

Им било забележено и за креирање на превисоки очекувања кои не можат да ги исполнат, како и тоа дека мора да работат на создавање еуфорија и креирање на протести поддржани од партијата кои, пак, ќе се „продаваат“ како облик на граѓанско незадоволство. Тоа „продавање незадоволство“, Македонија ја чини обидот за потполна деградација на институциите на системот - на Парламентот, на судството, на здравството, на образованието. Во таа креирана атмосфера на

постојана еуфорија на притисок се злоупотребуваат граѓаните. Примери за таа злоупотреба и за тоа што предизвикува таа еуфорија има многу. На тоа неодамна посочија и судиите, а не смее да се из земе и злоупотребата на оружениот напад во Клиничкиот центар во Скопје.

Сепак, Заев на сето ова послушно се согласувал, а непријатноста од таквото негово покорно однесување се чувствувала и кај останатите членови на СДСМ кои сведочеле на ваквите настани.

Истите советници, според нашите извори, имале своја улога и во посетата на Заев на Израел, која патем доживеа фијаско откако Заев лажеше за темите на разговор и со луѓето што се сретнал. За потсетување, тој тврдеше дека се разговарало за „бомбите“ и дека се сретнал со луѓе од Мосад што беше веднаш демантирано од израелските официјални власти.

Ваквите искажани ставови на Заев не одат во корист на агенцијата, особено што таа, според српските медиуми, е во блиски односи со познат израелски „махер“ за односи со јавноста, кој пак во Србија е познат по победничката кампања на СНС, како и по промотивните кампањи на поранешниот претседател на земјата, Борис Тадиќ.

Агенција за односи со јавноста во своето портфолио на интернет вели дека успева да ги наметне партиските ставови во медиумите во текот на кампањите. Тоа пак што е извесно е дека дел од српските медиуми во последно време шират невистини и манипулации за настани кои се случуваат во Македонија, а кои коинцидираат со стратегијата на СДСМ за девалвирање на државните институции и на системот во целина. Дел од нив беа преземани и цитирани од медиуми кои се блиски до СДСМ, а се однесуваа за текот на акцијата во Куманово, потоа околу безбедносната состојба во државата, за насил-

Izvor: Vesti-online.com, 22 Okt.2011, 14:41

Ko kontroliše medije u Srbiji (6): Prodavci skupe magle

Savet za borbu protiv korupcije posebno je istraživao povezanost privatnih marketinških agencija i produkcijskih kuća sa državnim institucijama i medijima u Srbiji, a koje su uglavnom u vlasništvu stranačkih aktivista i visokih državnih funkcionera.

16:48

09. Maj 2015.

PUTUJETE U GRČKU? Evo kako možete zaobići Makedoniju u kojoj buktli rat!

Dok se situacija ne smiri u Makedoniji, najsigurnije je u potpunosti zaobići severni deo ove zemlje kojim se prolazi kada se putuje za Grčku. Pravac Dimitrovgrad, pa Kulata i izlazite pravo na Solun

ните протести пред Владата во Скопје, за мигрантската криза...

ДАЛИ НА СДСМ МУ СЕ СЛУЧУВА НОВА НАДЕЖ

„Надеж“ е името на стратегијата на СДСМ платена со 340.000 евра народни пари, со која место со изборна програма, партијата треба со притисок и сила да ја заземе власта. Една половина од таа платформа се состои од директна или од индиректна злоупотреба на медиуми. Според аферата „Надеж 1“, Кабинетот на тогашниот претседател, Бранко Црвенковски, летото во 2007 година ги ангажирале Словенците Дејан Верчиќ, Дијана Гутеша и Пеѓа Ашанин-Голе, од кои првите двајца се од словенечката агенција за односи со јавноста „Пристоп“, за стратешки совети и за консултантски услуги. Цената е 340.000 евра за две години советување.

Непознато е колку пари Заев дава за советите. Српските медиуми во очи на изборите анализираа дека агенциите, меѓу кои и „Артс енд крафтс“ се финансираат од

„црни пари“. Еден од луѓето кој посочува за тоа колку чинат советите, Крешимир Мацан, поранешен советник за односи со јавноста на СДСМ, наведува дека најмалата сума за кампања изнесува барем два милиони евра. Реалните извори и тековите на парите, го цитира Мацан српски „НИН“, се кријат од очите на јавноста, како и дека некои од „скриените советници за односи со јавноста“ не играат само за пари, туку и за идни позиции и проекти.

Прашање е од каде СДСМ ѝ плаќа на агенцијата за односи со јавноста, чии советници доаѓаат во седиштето на „Павел Шатев“. Доколку тие одат законски, плаќањето мора да се одвива преку македонски банки и истото да биде евидентирано, што би покажало на крајот колку тоа ги чинело. Доколку пак не се покаже во финансискиот извештај дека партијата платила за услуги кон агенцијата, тогаш прашањето е по кои канали и со кои црни пари биле наплатени советите, или пак дали оваа агенција го „чести“ СДСМ за евентуални идни противуслуги? ■ Р.Р.

ТАЈНИТЕ СЛУЖБИ НА БАЛКАНОТ

Последната исповед на српскиот премиер Вучиќ ја продолжи серијата изјави на високи претставници на земјите од Југоисточна Европа дека во регионот има интензивни активности на странски тајни служби кои работат против регионалните лидери и влади. Вучиќ, кој последниве години се обидува да балансира меѓу Русија и највлијателните земји во ЕУ и во НАТО, пред неколку дена, иако без да прецизира за кого точно се работи, рече дека тајни служби му работат зад грб. Осомничените се малку, а Кина, Индија и Иран сигурно не се меѓу нив

Пишува | Горан Момирски

Пред Вучиќ, на проблеми со странските служби се жалеа и турскиот претседател Ердоган, црногорскиот неприкосновен лидер Ѓукановиќ, претседателот на Република Српска, Мирослав Додиг, и неколку косовски лидери. Хрватските медиуми открија афера за прислушување на хрватскиот експремиер Санадер, во која акцијата се одвивала од стан во словенечкиот главен град, а претставници на државни контраразузнавачки организации беа дел и од македонската афера со прислушувањето.

Српскиот премиер е еден од ретките кој на толку транспарентен начин говореше за акциите што против него ги преземале засега неименувани служби. Александар Вучиќ тврди дека неговата борба за суверена Србија на многумина во странство не им се допаѓа.

„Разни странски служби ми ги одбројуваат деновите, станува збор за мојата глава, прават афери и шират разни приказни за тоа кол-

Според Вучиќ, странските служби не сакаат да трпат силен лидер во една мала земја, која по нечии гледања мора многу работи да попушта и сега и во иднина

ку ми останало. А им пречи тоа што се борам за Србија и што само таа ми е важна, што го почитувам Уставот на кој се заколнав“, изјави Вучиќ за српските медиуми, за кои откри дека се работи за луѓе и за одделни странски служби кои се против позицијата на Србија која веќе не е вазална земја, а тој самиот има свое „јас“ и ги брани интересите на сопствениот народ. Според Вучиќ, чија анализа многу наликува на неколку анализи од српските соседи меѓу кои и Македонија, странските служби не сакаат да трпат силен лидер во една мала земја, која по нечии гледања мора многу работи да попушта и сега и во иднина.

„Затоа е подобро тоа да биде некој слабак, некој потрчко кој ќе може да го сменат кога сакаат и како во куклен театар да му ги менуваат позициите“, изјави Вучиќ, кој во текот на последнава година беше во официјална посета на САД каде што се сретна со потпретседателот Бајден, во Москва пред десетина дена се

сретна со Медведев, а претходно имаше и средби со неколку европски лидери, чии тајни служби се „вообичаено осомничени“ за активности против него и против неговите колеги на Балканот.

Матрицата што ја раскажа Вучиќ може да се препознае во реакциите на сите балкански земји, без разлика дали се работи за „големата Турција“ или „за малата Македонија“. Во сите наведени примери има ситуации кои се слични или исти, а единствената разлика со Србија е тоа што таму владата на Вучиќ и на претседателот Николиќ сè уште не се соочува со насилни протести.

Дали, можеби, стравот од такво нешто го натера Вучиќ да им упати порака дека е подготвен за борба на сите што планираат слично сценарио? Сценаријата што се случија во Турција, Македонија, засега и во Црна Гора, на Вучиќ му даваат оптимизам дека може да се избори против активностите на моќните (не)пријатели.

ШТО ВЕЛИ БЛИСКАТА БАЛКАНСКА ИСТОРИЈА

Поновата балканска историја покажува дека и во времето на авнојска Југославија и во времето на Милошевиќ, но и потоа, овој регион бил постојано свртувалиште на голем број странски служби. Дел од нив имале исклучиво економски цели, дел сакале преку своите инсталации да предизвикаат немири и со тоа полесно да наметнат политичко влијание, а некои едноставно биле присутни и активни со цел да им парираат на другите присутни служби. Инцидентот што се случи во септември 2007 година, во кој балканските медиуми го открија идентитетот на неколку британски оперативци, најдобро покажува што се крие под тепихот на добрите билатерални дипломатски односи меѓу навидум пријателските земји.

Британската тајна служба позната под името МИ6 во 2004 година најпрво беше приморана да го повлече шефот на

својата канцеларија во Белград и двајца оперативци во Сараево. Подоцна, уште двајца разузнавачи од канцеларијата во Загреб беа приморани да заминат откако нивните имиња беа објавени во локалните медиуми. Со тоа заврши една ера на силно британско влијание на Балканот, кое, рака на срце, делумно имаше и позитивни резултати, затоа што без улогата на овие оперативци ќе беше невозможен крајот на режимот на Милошевиќ, фаќањето на Анте Готовина и разврската на косовската криза.

Според Џејмс Лион, тогашен директор на Меѓународната кризна група за Србија, шпионите на МИ6 „не работеле како дел од класична разузнавачка структура, туку повеќе како мрежа за влијание врз балканските безбедносни служби и медиуми“, нешто што е многу карактеристично и за сегашните односи меѓу странските служби и балканските држави и влади.

Во овој контекст многу е важно да се знае дека за секоја од

И МОСКВА НЕ СЕДИ МИРНА

Дека со свои оперативци е присутна на Балканот од пред Втората светска војна, сведочат многу книги и документарни филмови, а во поново време најдобар доказ дека Кремљ успева да оствари влијание кај дел од земјите во регионот е едно барање на НАТО од 2014 година до Црна Гора. Тогашниот генералниот секретар на Алијансата, Андерс Фог Расмунсен, од своите партнери во Подгорица побарал Мило Ѓукановиќ да отпушти од работа неколку припадници на тајната служба на Црна Гора кои имале соработка со земји што не се членки на НАТО. Ова барање е сè уште актуелно и е донесено на ниво на предуслов ако сака Црна Гора догодина да стане членка на Алијансата. Барањето, иако е завиткано во обlanda наречена реформа на секторот за безбедност, сепак, јасно се однесува на соработката што дел од црногорските оперативци уште од времето на Југославија ја имаат со своите руски партнери со кои честопати дури учеле и во исти воени училишта.

Поновата балканска историја покажува дека и во времето на авнојска Југославија и во времето на Милошевиќ, но и потоа, овој регион бил постојано свртувалиште на голем број странски служби

националните тајни служби, иако нивните земји се членки на НАТО и на ЕУ, имаат свои интереси и свои цели. И покрај тоа што нивните шефови соработуваат на различни нивоа, состојбата на терен е сосема поинаква, секој од оперативците работи исклучиво за интересите на својата држава или во содејство со пријателските служби со кои земјите имаат заеднички интерес. Неретко, дури и оперативци на земји кои важат за исклучително блиски на политичко ниво имаат различни цели и методи на работа. Ова е особено присутно кога се работи за акции во кои цел се економски интереси или воена соработка. Приватизацијата на големи монополи или фирми како телекомите во сите земји на Балканот е речиси секогаш придружена со тајни или со полутајни операции кои не се исти како оние што сме ги гледале во времето на Студената војна во Берлин, но, сепак, тие имаат исти цели - влијание и остварување на интересите на големите земји. ■

ЗЕМЈАВА СТАНА ГОЛЕМО ГРАДИЛИШТЕ

Во последните 10 години за петпати се зголемени капиталните инвестиции за патишта. Ако пред десет години во патишта се вложувале 38 милиони евра, за 2016 година Владата предвиде преку 200 милиони евра само за патна инфраструктура. Инвестициите во патната инфраструктура претставуваат една третина од вкупните капитални инвестиции што Владата ги предвиде за в година

Пишува | Александрија Сивковска

Подобрувањето на инфраструктурата на секоја земја ѝ носи напредок и економски придобивки. Развојот на земјата, но и на целиот регион зависи од градењето автопатишта, кои поврзуваат човечки, економски, но и политички интереси. Луѓето, но и стоката побрзо стигнува на определена цел, што вкупно значи одене напред со крупни чекори. Оваа лекција е одамна научена кај нас, па владата интензивно вложува во инфраструктурните проекти, а градежните компании и работниците ја поддржуваат и активно учествуваат во остварувањето на визијата за развој и за напредок. Од друга страна, пак, градежната оператива вработува голем број луѓе, со што обезбедува егзистенција за нивните семејства.

Се на сè, инвестирањето во инфраструктурата носи добро за сите. Лошо е (ако така може да се каже тоа) што како резултат на зголемиот обем на работа почнаа да недостигаат градежни работници, но доброто е што тоа ќе значи нови вработувања. Периодов на градежни работи на патиштата се ангажирани околу 2.500 работници. Заеднички е заклучокот дека ако државата нема автопатишта, нема ни развојна линија.

■ **Инвестирањето во инфраструктурата носи краткорочни, среднорочни и долгорочни придобивки. Краткорочните значат моментно активирање на градежниот сектор и на уште неколку сектори што се поврзани со него, во делот на снабдување**

• • •
Периодов на градежни работи на патиштата се ангажирани околу 2.500 работници

со репроматеријали за работа и за градење на автопатиштата. Поголемиот обем на работа ќе значи нови вработувања, но и зголемување на платите на постојните вработени. Среднорочната придобивка на овие инвестиции е што за неколку години ќе се создаде средна класа, која ќе има повисок стандард, побрз проток и движење низ државава. Луѓето ќе можат да живеат во еден град, а да работат во друг знаејќи дека брзо ќе стигнат од еден на друг крај. Долгорочните придобивки се тие што ќе се создадат центри за брз транспорт, па репроматеријалите, но и готовите производи побрзо ќе стигнат таму каде што ќе бидат упатени. Долгорочно, добрите патишта во државава ќе донесат многу туристи, патници, луѓе што на тој начин ќе можат да ја запознаат земјава за наредниот пат да дојдат и да ја посетат – укажуваат стручњациите.

Градежниците, како во изминатите неколку години, така и оваа сметаат дека овој сектор ќе биде двигател на македонската економија.

■ **Капиталните инвестиции во инфраструктурните проекти гарантираат постојан пораст на градежниот сектор и во на-**

редните неколку години. Капиталните проекти се повеќегодишни и за нив е обезбедена финансиска конструкција, а тоа ни дава за право да се надеваме дека градежниот сектор и натаму ќе биде во пораст. Порастот на градежниот сектор и неговата лидерска позиција како двигател на македонската економија се одразува директно и индиректно во други економски сектори, односно градежниот сектор повлекува пораст на повеќе од 26 други гранки од економијата, кои се поврзани со него. Сепак, тоа што недостига е градежен кадар и компаниите се трудат на сите можни начини да го надминат овој предизвик. Во таа насока, компаниите сметаат дека со отворање Академија за градежни работници при Сојузот на сто-

• • •
В година ќе се работи на изградба на експресни, магистрални и на регионални патишта со вкупна должина од 250 километри нова делница, а ќе се врши рехабилитација и на 156 километри постојни патишта

пански комори, во соработка со Градежната комора, би се едуцирале, односно доквалификувале работниците од други струки, кои не се вклучени на пазарот, со што би се подобрила вкупната состојба во овој сектор. Обуките за работниците се предвидени да траат во период од еден до три месеци - вели Роберт Хот, претседателот на градежната комора при Сојузот на стопански комори.

Во последните 10 години за петпати се зголемени капиталните инвестиции за патишта. Ако пред десет години во патишта се вложувале 38 милиони евра, за 2016 година Владата предвиде преку 200 милиони евра само за патна инфраструктура. Инвестициите во патната инфраструктура претставуваат една третина од вкупните капи-

тални инвестиции, кои Владата ги предвиде за идната година.

В година ќе продолжи работата на четирите автопатишта Демир Капија – Смоквица, Миладиновце-Штип и Охрид – Кичево, кои имаат вкупна должина од 132,2 километри и имаат вкупна вредност од 789 милиони евра. Се очекува да почне и изградбата на автопатот Требеништа - Струга и рехабилитација на автопатиштата Смоквица - Гевгелија, Куманово - Миладиновце и Неготино - Демир Капија со должина од 50 километри и вкупна вредност од 74 милиони евра. Станува збор за изградба на вкупно 140 километри нови автопатишта или 50 отсто од вкупната мрежа на автопатишта во земјава.

В година ќе се работи на изградба на експресни, магистрални и на регионални патишта со вкупна должина од 250 километри нова делница, а ќе се врши рехабилитација и на 156 километри постојни патишта. Ќе се продолжи со изградбата на експресниот пат Велес - Штип, Скопје – Сончев Град, Опае – Бељаковце - Станчиќ и спојот Ново Село - Мариово.

Се планира и изградба на експресен пат Штип - Радовиш, Градско - Прилеп, Охрид - Пештани, Ранковце - Крива Паланка, регионален пат Пробиштип - Пониква, Тораница – Саса, Старо Коњарево - Ново Коњарево и Кичево - Дебар преку Извор. Во тек е и рехабилитација на магистралниот пат Битола – Ресен - Буково, регионалниот пат Мокрино - Смолари, Нов-Дојран - Николиќ, Брвеница – Чеграње - Гостивар, а во план е и рехабилитација на магистралниот пат Кочани - Делчево, Бошков Мост - Дебар, регионалниот Клепац - Новаци, Делчево - Голак, Мелнички Мост - Центар Жупа, Лажани – Ропотово - Црнилиште и Кривогаштани – Обршани - Воѓани.

Инвестиции во инфраструктурата и подобрување на патната мрежа, освен стратегиска цел на Владата е и едно од главните барања на деловната заедница, но и препорака на еминентни меѓународни финансиски институции. За таа цел во буџетите секоја наредна година владата планира повеќе средства во однос на годината пред неа. ■

ОДГЛЕДУВАЊЕ ВИД ЗЕЛЕНА САЛАТА ПОЗНАТА КАКО АЈСБЕРГ

ЕДНОСТАВНА, А СКАПА КУЛТУРА

Пишува | Александрија Сџековска

Видот зелена салата позната под името ајсберг спаѓа во групата растенија со многу краток период на вегетација. Може да се произведува на различни начини и во сите периоди: рано производство во пластеници, летно производство и есенско-зимско производство (заштитен простор)

вегетацијата може да трае и до 90 дена по расадувањето, а на повисока температура од 25 до 30 степени, вегетацијата се скратува и до 20 дена од расадувањето.

Видот зелена салата позната под името ајсберг е растение на долг ден, и за формирање густа розета, односно цврста главица, бара многу светлина. Новите селектирани сорти поднесуваат послаба светлина и пократок ден, поточно услови какви што има во текот во зимскиот период.

Многу е важно при изборот да се внимава која сорта треба да се произведува, бидејќи ако се работи за сорта на долг ден, а се одгледува во периоди со слаба светлина и краток ден, може да дојде до предвремено цве-

Во однос на технологијата на производство спаѓа во групата зеленчук што се одгледува на пониска температура. Оптимална температура

на никнување е 18 Целизиусови степени, а потоа температурата се намалува на 12-15 Целизиусови степени. На пониски температури (5-10 степени),

тање и неформирање цврста глава, а со тоа и големи загуби во производството.

Растението не бара големи количини вода за одгледување и секогаш треба да има постојана и умерена влажност. Високата релативна влажност на воздухот преку 80 отсто може да предизвика појава на разни болести, па затоа е потребно проветрување. Бара лесни пескливи и пропустливи почви. Од големо значење е да биде почвата обезбедена со храна во површинскиот дел поради краткиот дел на вегетација. Наводнувањето е пожелно да се врши по системот капка по капка, но бидејќи се работи за лиснат зеленчук, треба да се применува и оросување во комбинација со системот капка по капка. Не смее да се дозволи недостиг од вода и да дојде до засушување на коренот бидејќи запирањето на развојот

кај салатата многу тешко може да се врати повторно во нормален пораст.

Бербата на салатата се врши со отсекување цела глава (розета) во основата на стеблото. Потоа салатата се зема в рака и се отстрануваат долните листови, кои се оштетени или застарени. Таквата салата е подготвена за пакување. Се пакува во картонска амбалажа, посебно секоја глава, во специјална фолија, која не дозволува брзо испарување на влагата од лисјата. Во кутијата се редат 10-12 броја. Така пакуваната салата се чува и пренесува на пониска температура, а со тоа не се дозволува испарување на влагата. Во такви услови на чување и транспорт салатата не ја губи свежината од седум до 10 дена.

Овој вид салата кај нас е слабо застапен, но согледувајќи ги

позитивните карактеристики во исхраната и начинот на одгледување, како и повисоката цена, заслужува значително внимание и ширење на засадените површини. ■

СЕКОЈ ДЕН СО ВАС

ШТЕДИ СЕКОЈ ВИКЕНД

Акцијата трае од 13.11 до 15.11.2015

ЦИТРОНИ црвени 1кг. 39,- СТАРА ЦЕНА 43,-	266,- СВИНСКИ БУТ без коска 1кг.	219,- СВИНСКИ РЕБРА 1кг.	169,- СТАРА ЦЕНА 181,- ПИЛЕ свежо 1кг. CEKIN	169,- СТАРА ЦЕНА 181,- ЈОГУРТ 2.8% 1.75мл. VINDIJA	69,- СТАРА ЦЕНА 132,- НАПОЛИТАНКИ 3x185гр. YODORO
63,- СТАРА ЦЕНА 79,- КРУШИ 1кг.	219,- СВИНСКИ ВРАТ со коска 1кг.	232,- СВИНСКИ КРЕМЕНАДЛИ 1кг.	79,- СТАРА ЦЕНА 88,- СОК 3л. JABOLCELO	249,- СТАРА ЦЕНА 386,- ОСВЕЖУВАЧ за простории AIR WICK	89,- СТАРА ЦЕНА 136,- ОМЕКНУВАЧ за алишта 750мл. SILAN

Понудата на свежо свинско месо може да се најде во сите Тинекс месарници - Супер Тинекс: Кончар, Првомајска, Зебра, Драмски, Млечен, Годел, Злокуќани, Катна гаража јужен булевар, Охрид, Куманово. Тинекс маркети: Карпош 3, Центар 2, Стара тв, Прилеп, Охрид летница, Битола 2, Кавадарци, Кочани

Рекоа, не порекоа

**ЖАН
АСЕЛБОРН**

Распаѓањето на ЕУ може да се случи многу брзо, кога солидарноста ќе премине во протерување. Можеби

имаме само неколку месеци.

Бизарно е политичарите во Брисел да го бараат спасот на Унијата токму во земјите што не се членки, а со години ги третираат како непосакувани гости.

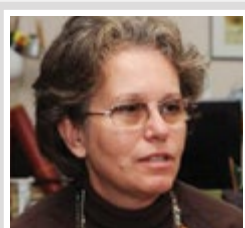

**БРАНКО
ГЕРОСКИ**

Отворените прашања се причината поради која историската дилема на Албанците и на Македонците дали

е подобро да живеат заедно, во унитарна држава или, сепак, да се поделат во федерални единици, иако се чини застарена, сепак има своја изворна и сè уште неисцрпена енергија. Чиста мантра е идејата дека Македонија е унитарна држава затоа што така пишува во Уставот.

Опозицискиот мегафон не кажува ништо друго освен што ги повторува тезите на Заев и на албанските радикали. Потоа се чуди зошто одамна никој не го есапи во македонската јавност.

**МИРЈАНА
НАЈЧЕВСКА**

Бидејќи во ниеден момент не може сите граѓани да бидат корумпирани, доаѓа до многу голема поделба на општеството. Општеството станува расцепено општество на луѓе што се мразат, кои шират говор на омраза, кои не веруваат едни на други.

Граѓаните ем глупави, ем корумпирани. Најчевска „чесно“ одработува за туѓи интереси со континуираните навреди кон народот што не ја поддржува опозицијата.

ДА ПУШТИ МУСТАК ИЛИ НЕ?!

Фросина Ременски

Рогена:

22.2.1977 година,
Крива Паланка

Образование:

Филозофски факултет,
доктор на науки

Професија:

професорка, политичарка,
министерка

Кога Гоце Делчев би носел здолниште, би се викал Фросина Ременски... Така барем вели новата министерка од граѓанскиот сектор со прва партиска книшка од ВМРО-ДПМНЕ, втора партиска книшка од СДСМ. Барем така вели пристапницата што таа ја потпишала. Дали да се земе предвид или не, не знаеме, со оглед на тоа што тогаш, со 21 година, таа не била полнолетна. Сега Фросе е во дилема – да пушти мустак или не?!

„Од денешна перспектива, овој лист хартија кој не е потпишан од мене како полнолетен граѓанин на РМ, зборува за очајот во кој неуспешните, на нив својствен начин, се надеваат дека ќе фрлат сенка на успешните. Можете да кажете што сакате и колку сакате, за таквите како вас сум Гоце Делчев!“, напиша Ременски.

Многумина мислеа дека сака да се пошегува, ама се чини не е така... Фросе е сериозна. Пардон, госпоѓата министерка е сериозна... Таа е сериозна дека од денешна перспектива овој лист хартија зборува за нечиј очај... И сериозна е дека тоа е за нечиј туѓ очај, а не за нејзиниот очај... Сериозна е дека оние, неуспешните, сакаат да фрлат сенка на неа, успешната... А поради што тоа министерка, или можеби Фросе Делчева, или како и да треба да ѝ се обратиме, се сметате себеси за успешна?! Поради тоа што ве избраа за министерка?! Ама дај... Или поради тоа што од една партија во друга успеавте да дојдете до исполнување на некоја своја амбиција, да пишувате пред вашето име министерка?! Поради тоа што кажувавте многу работи за да ве награди партијата?! Поради тоа што едно тврдење, а друго излезе на крај?! Па нели, госпоѓо министерка, на позицијата што ја добивте и вие, и вашите сопартиски, ќе дојдеа стручни луѓе од граѓанскиот сектор, а не партиски кадри... Или и за тоа вие од денешна перспектива ништо не знаете, вие како полнолетен граѓанин на нотар не сте ја потврдиле својата изјава што ја да-

РЕКОА И:

- Што ја задевате Фросе, Сорос ја учел дека на 21 година уште не си полнолетен **(твитер коментар)**.
- Значи, Ременски не демантира дека го потпишала, дека не била полнолетна. На 21 година **(твитер коментар)**.
- Фросе, што знаат тие што е тоа ВМРО, ти од раѓање си вмровка **(твитер коментар)**.
- Јас не го разбираам светот – Фросе Делчев **(твитер коментар)**.

довте во ТВ-интервју?! Или бевте под присила кога ја дадовте изјавата?!

Она што јавноста го знае за Фросе, т.е. за госпоѓа министерка, е дека е образована, но не и речита. Можеби начитана, но не и практичарка... Потпретседателката на Централниот одбор на СДСМ се обиде да ја искористи состојбата со бегалците во Гевгелија за свои политички поени, како и за поени на политичката партија на која ѝ припаѓа...

По легендарната изјава во стилот „сакам кажам не знам речам“, па оваа легендарната со Гоце Делчев, можеби е време да подразмисли како ќе излезе во јавност без секое излегување да ѝ заврши со „зини земјо, голтни ме...“ Труд и соција-

ла можеби ѝ е погодено, со оглед на тоа што паметната професорка се покажа дека е и Мајка Тереза, делејќи им крем-банани на децата... Ах, колку само трогателно и емотивно изгледаше... И додека Ременски и нејзините сопартиски делеа крем-банани, полицијата ги „тепаше“ бегалците со шишиња вода, ги малтретираше префрлајќи ги, пренесувајќи ги децата, придржувајќи ги слабите. И откако подели крем-банани, Ременски си зеде право да каже дека смета дека овие настани не смеат и не треба да бидат тема за политички поени.

Па, по фаволите жено, што правеше ти?! Што беше тоа ако не беше обид за собирање политички и лични поени?! И се чини некако и ти успеа... ■ (P.P.)

РЕЧЕ И:

- Денеска имав блиска средба и заемно фотографирање со претставници на „тајната“ полиција, кои, невешто, „статично и мобилно јапонско следење“ тајно го набљудуваат седиштето на СДСМ. Ме фотографираа и ги фотографирав.
- По завршувањето на мандатот на премиерот, не би требало да му следува обезбедување бидејќи таква практика нема во ниту една земја во Европа.

Рекоа, не порекоа

**АНТОНИО
МИЛОШОСКИ**

Препораката во извештајот на ЕУ е доказ дека капацитетот на Македонија е посилен од деструктивната политика на СДСМ. Првата препорака ја добивме во 2009, година, кога опозициската СДСМ беше дел од Собранието; седмата препорака успеавме да ја задржиме и покрај политичката деструктивност на СДСМ и бојкотот на Собранието.

За политичката деструктивност заслужни се и нивните странски пријатели, кои свесно го уриваат уставниот поредок на државата. Која е крајната цел, ќе дознаеме наскоро...

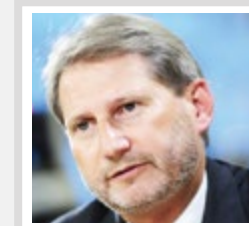
**РАДМИЛА
ШЕКЕРИНСКА**

А народот, кој извештај го чека народот? Тој на специјалната јавна обвинителка!

Народот сè уште чека да ја дознае целата вистина за „Пуч“, а потоа самиот ќе го напише извештајот на 24 април.

**ЈОХАНЕС
ХАН**

Кризата се продлабочи со објавувањето на прислушваните комуникации. Овие откритија ги потврдија сериозните сомневања за политички вмешување и корупција на високо ниво.

Еврокомесарот мора да се шегува кога го кажува ова. Ниту Хан ниту некој од Брисел може да се постави како судија и обвинител. Тие можат да изразуваат сомневања, но не можат да пресудуваат и да потврдуваат. Тоа право го има само судот.

Сепаратистичките движења продолжуваат да се прошируваат низ цела Европа. Сепаратистичкиот импулс во различни степени се протега на делови од Италија, Белгија, Франција, Романија и - најсериозно во моментот - во Шпанија и во Велика Британија. Во Шпанија, Каталонија оваа недела продолжи со свечено објавување на почетокот на процесот на стекнување независност, потег што шпанскиот Уставен суд, најверојатно, ќе го блокира. Во меѓувреме, во Велика Британија, една година откако 55 проценти од Шкотите гласаа да останат дел од Унијата, анкетите покажуваат дека има движење кон гласањето „за“ отцепување, а Вестминстер донесува закони кои, најверојатно, ќе ги влошат внатрешните поделби

АНАЛИЗА НА СТРАТФОР

Зошто моментните силни сепаратистички тенденции на Шкотска и на Каталонија се исто толку поврзани со поплаките од минатото како што се со сегашните фактори?

■ ПОСЛЕДИЦИТЕ ОД ОТЦЕПУВАЊЕ

Разбирањето на тековните движења во Каталонија и во Шкотска бара прво да се разбере што значи за еден регион да стане своја сопствена држава. Геополитиката е изучување стратегии преземени од страна на групи луѓе. Тие стратегии се збир на цели зацврстени со ограничувања; стратегијата што се усвојува на крај е најефективната на располагање. Со донесување одлука за отцепување, регионот или државата прави колективна проценка дека потребите на населението ќе бидат подобро задоволени надвор од земјата-домаќин отколку да остане дел од поголемата целина. За да биде тоа точно, треба да се земат предвид и последиците од отцепувањето. Често, самиот процес на отцепување се покажува дека скапо чини, бидејќи земјата-домаќин го гледа губењето на еден регион како ослабување на целината, па така се обидува да го спречи тоа (иако постојат примери на мирни поделби). Резултатите може да бидат доста крвави, како што се случи со отцепувањето на Источен Пакистан, денешен Бангладеш, во 1971 години. Обидот на Бијафра за отцепување од Нигерија во 1967

година, исто така, покажува дека понекогаш може да се пролее крв без да се исплати независноста.

Недостатоците на едно успешно отцепување честопати се и директен резултат на намалувањето во големина. Како по непишано правило, колку што е поголема државата, толку повеќе влијание има на глобалната сцена. На пример, тешко е да се замисли како еден државјанин на независна Грузија ѝ се спротивставува на моќта на Грузијецот Јосиф Сталин, кога тој беше лидер на целиот Советски Сојуз. Исто така, една мала земја е многу поподложна на влијанието од надворешните сили, без разлика дали тоа се штетни текови на капитал, во својата валута и надвор од неа, или можеби кога еден голем трговски партнер ја принудува да ги следи неговите политики. Покрај тоа, поголема е веројатноста една мала држава да доживее агресија од други сили отколку од таа од која се отцепила - сили кои не би можеле да ја нападнаат кога била дел од земјата-домаќин. Кипар го откри тоа во 1974 година, кога Турција изврши инвазија на Кипар 14 години откако се отцепи од Велика Британија.

Отцепувањето, исто така, значи создавање нова граница со поранешната земја-домаќин, која обично е главниот трговски партнер на отцепениот регион. Истражувањата покажуваат дека границите во голема мера ја попречуваат трговијата. Исто така, постојат трошоци за создавање на институциите од јавниот сектор што претходно се координирале од страна на националниот капитал.

Од позитивната страна, една помала единица може да биде поуспешна во глобални прашања, а помалата видливост ѝ овозможува да избегне поголеми несогласувања. Згора на тоа, поголемите држави сакаат да имаат побогати и посиромашни региони, каде што првите ги субвенционираат вторите. Еден побогат регион, при поделба може да го избегне издржувањето посиромашни региони. На крај, еден помал регион ќе има поголема тенденција да ја развива културата од поголемиот, што ќе доведе до посилно чувство на припадност кај населението. Всушност, тоа може да биде главен двигател за желбата за отцепување, а често е и најмоќната алатка на политичарите што бараат поддршка за отцепување.

На тој начин, случајот за отцепување станува како биланс на состојба во која силите за независност се одмеруваат со силите за непрекината унија. Кога силите за унија се потешки од тие за отцепување, останува ситуација статус кво, но како што се поместува рамнотежата, се прави чекор напред на патот кон отцепување.

■ СЛУЧАЈОТ СО ШКОТСКА И СО КАТАЛОНИЈА

Корените на шкотскиот сепаратизам лежат во географијата. Откако Римјаните извршиле инвазија врз Британија во 43 година, тие за брзо време ги колонизирале плодните рамнини на Англија и ги милитаризирале планинските територии на Велс и на Северна Англија. Но, на крајот сфатиле дека не можат да го сторат тоа и со планинските предели на Шкотска, па одлучиле да подигнат ѕид за да ги задржат дивите шкотски племиња надвор од нивната територија. Така Шкотска (заедно со Ирска) се развила далеку од Лондон.

Во споредба со Обединетото Кралство, Шпанија е многу поголема географски децентрализирана. Поделена е со планини и

со долини и има недостаток од пловни реки, што ја попречува комуникацијата во внатрешноста на полуостровот. Тоа значи дека центарот отсекогаш се обидува да се наметне на периферијата.

Двата региона имаат голема историска сличност: ниту Шкотска ниту Арагон (во тоа време еден вид Голема Каталонија) не биле освоени од Англија или од Кастилија; всушност, секој регион слободно избрал да формира дел од поголема целина.

Во 1707 година, Шкотска, која никогаш не била богата земја, банкротирала со катастрофалниот обид за колонизација на Панама. Со обединување со Англија виде можност да добие пристап до меѓународната империја на таа земја. (Еден век пред тоа, англискиот крал умрел без деца, оставајќи шкотски крал да владее со двете земји.)

Од своја страна, во 1492 година, Арагон - кој само што доживеа разурнувачка граѓанска војна - гледале како својот кастилијански сосед постепено го апсорбира остатокот од полуостровот. Петте милиони луѓе на Кастилија го засенија милионот на Арагон. Со приклучувањето кон поголемиот сосед, Арагон си

реши неколку проблеми. Прво, тоа му помогна да се договори со францускиот крал, кој посегаше по Пиринеите. (Каталонија го должи своето раѓање на претходно вмешување од север, кога Французите сакаа да ги вратат загрозувачките Маври долу на Пиринејскиот Полуостров во почетокот на 9 век; карактеристичниот каталонски јазик, кој го зацврстува идентитет на регионот, се појави како резултат на тие француско-пиринејски корени.) Исто така, го донесе медитеранскиот Арагон поблиску до прозорецот кон Атлантскиот Океан, каде што беше и насочен фокусот на светската трговија во тоа време. И му даде на Арагон можност да преземе целосна контрола: арагонскиот крал владееше со споените држави како регент сè до 1515 година.

Низ вековите што следуваа, Шкотска имаше значителни придобивки од сојузот со Англија, со Глазгов и со Данди, станувајќи важен производствен центар во индустријализираната Британска империја.

Каталонија, пак, се најде во војна со Мадрид. Соединувањето на Кастилија и на Арагон донекаде беше сојуз на рамномерни сили, а со тоа на Арагон му беше дозволено да задржи многу од своите посебни права, привилегии и автономија. Но, како што златото од Новиот свет почна да влегува во Мадрид и во Севилја, кастилијанскиот центар стана помоќен во однос на каталонската периферија и почна да посегнува по тие привилегии во обид да се централизира власта - стивнувајќи ги каталонските приговори со воена сила. Но, опаѓањето на Шпанската империја ја смени таа рамнотежа: како еден од ретките индустријализирани шпански региони, Каталонија се најде во позиција да се наметнува уште еднаш. За време на Шпанската граѓанска војна од 1936 до 1939 година, Мадрид привремено го сврти трендот на зголемувањето на каталонската наметливост, но таа повторно се појави по смртта на Франко во 1975 година.

Денес и во Шкотска и во Каталонија, билансот што ги евидентира трошоците и придобивките од отцепувањето наспроти Унијата се менува во корист на отцепувањето. Велика Британија сега е сенка на некогашната империја, со намалена трговска мрежа врз која некогаш се развиваа шкотските градови. Што е уште полошо, се чини дека британската економија сè повеќе и повеќе се насочува кон обезбедување

финансиски услуги надвор од Лондон, овозможувајќи ѝ на централната област да привлече поголем дел од капиталот и од амбициозните дипломирани студенти. Најпосле, откривањето на нафтата во близина на шкотскиот брег во 1969 година претставува основа за независно шкотско богатство.

Во меѓувреме, Шпанија се бори со стапката на невработеност од преку 20 проценти за четири години и има ниво на јавен долг од 98 проценти од БДП. Тоа предизвика бран на незадоволство низ целата земја. Каталонија, која повеќе става во националната каса отколку што прима назад, чувствува дека ги субвенционира посиромашните јужни делови на земјата, поради што многу Каталонци веруваат дека ќе им биде подобро во независна Каталонија. Таквите верувања се зголемија кога шпанскиот Уставен суд го отфрли предлогот за поголема автономија на Каталонија во 2006 година.

■ ПОГОЛЕМАТА СЛИКА

Отстапувајќи од спецификите на шкотскиот и на каталонскиот сепаратизам, се открива дека исчезнуваат многу од силите што се користеа за да се задржат непослушните региони во Заливот.

Во раните години на 20 век се случи пресврт во врска со тоа, со глобални геополитички импликации. По ужасите од Првата светска војна светот излезе со антипатија кон империјализмот; Втората светска војна го засили тоа чувство. Програмата од 14 точки за мир во светот на поранешниот американски претседател Вудроу Вилсон од 1918 година беше повик за самоопределување. Тоа плус глобалното неодобрување што го доживеаја земјите како Велика Британија и Франција во 20 век, кога се обидоа да ги задржат своите империи со употреба на сила, предизвикаа глобална клима во која е многу тешко за една западна земја да ја

наметне својата волја врз една група сепаратисти. Тоа ги намали ризиците од можни притисоци за независност, кога честопати сепаратистите присилно се стивнуваат од страна на центарот.

Но, уште една, многу специфична сила исто така ја поместува вагата кон отцепување, сила што ги опкружува и Велика Британија и Шпанија, а да не зборуваме за северна Италија, Фландрија и другите сепаратистички држави во Европа: имено, и самата Европска унија. Тоа е така затоа што со самото постоење, Европската унија решава многу од проблемите на малите земји со кои се соочуваат потенцијалните сепаратисти.

Со станувањето членка на ЕУ, една мала нација може да го задржи своето глобално влијание дури и откако ќе се одвои од својата земја-домаќин. Всушност, една мала нација ги има сите шанси за ставање на еден од своите сонародници на врвот на целата структура, како што е претседателот на Комисијата, Жан Клод Јункер од Луксембург. Стравувањата за трговијата се донекаде ублажени со автоматско членство во единствениот пазар, а ако трансатлантската трговија и преговорите за инвестиции успеат, пристапот до американскиот пазарот во САД ќе им биде, исто така, обезбеден. Во меѓувреме, усвојувањето на еврото решава потенцијални проблеми со валутата. И од воена гледна точка, тешко е да се замислат сценарија како што беше инвазијата на Турција врз Кипар, доколку таа беше членка на ЕУ во тоа време. Така, развојот на Европската унија постепено го подобрува случајот за отцепување.

За несреќа на потенцијалните сепаратисти, сепак, не е сè така розово како што изгледа. Како прво, сегашното членство во ЕУ е многу антисепаратистички настроено, најмногу поради тоа што многу членки мора да се соочат со сопствените проблематични региони. Државите што сакаат да се отцепат би можеле да бидат уценувани со членството во ЕУ. Една мала независна држава во срцето на Европа, но не и дел од Унијата навистина може да има многу осамен живот; постоењето на Косово во

центарот на Балканот кажува предупредувачка приказна. Тешко е да се замисли таква држава опкружена со Европската унија да истрае, но можноста сè уште ги стопира сепаратистите.

Втората опасност е тоа што самата Европска унија можеби нема вечно да постои. Од 2008 година, Унијата е во криза. Состанокот на Европскиот совет во декември, што ќе вклучува дискусии за иднината на Унијата, изгледа ќе биде полна со предмети, со широки празнини помеѓу француските и германските позиции. Германија го помина поголемиот дел од годината заштитивајќи се од можна разрешница, прво одбивајќи да ги здружи ризиците во политиката на Европската централна банка за купување обврзници, а сега им се спротивставува на барањата да се обедини осигурувањето на депозитите на банките во еврозоната. Во меѓувреме, Обединетото Кралство на една страна ја става својата загриженост за човековите права и агресивно ѝ се додворува на Кина, без сомнение со можност за напуштање на Европската унија во наредниот референдум. Така, може да се случи една нова независна држава да потполнува апликација за Европската унија што повеќе не постои.

Како што покажа минатогодишниот референдум во Шкотска (45 проценти „за“) и каталонските избори во септември (48 проценти за просепаратистичките партии), главната книга сè уште не покажува во корист на отцепување, но преовладуваат струи што движат во тој правец. Сè додека постојат тие струи и продолжуваат да се отстрануваат бариерите и сè додека недостатоците на малите држави продолжуваат да се зголемуваат и национални центри продолжуваат да ја ослабнуваат нивната власт во перифериите, сепаратизмот сигурно ќе продолжи да се шири. ■

Извор: „Стратфор“
Превод: Ана Цветаноска

ПРЕСТОЛНИНАТА НА ПАЈОНЦИТЕ ВО СВЕТИ НИКОЛЕ Е ЕДИНСТВЕН ВАКОВ ЛОКАЛИТЕТ ВО СРЕДНА ЕВРОПА

ВО ВЛАДЕТЕЛСКАТА ПАЛАТА ВО БИЛАЗОРА РИТУАЛНО СЕ КРУНИСУВАЛЕ КРАЛЕВИ

Акрополот е најдоминантниот и најзначајниот дел од градот Билазора. Бил заштитен со бедем од масивни камени блокови и уреден како најбезбеден и функционален простор за владетелската палата со сите нејзини придружни објекти и неопходни содржини. Тој е, сепак, зачуван, во фаза што го прави да биде исклучително редок и единствен споменик на културата од тоа време бидејќи сидовите се украсувани со фрески од петтиот и од четвртиот век пред нашата ера, вели Драги Митревски

Пишува | Невена Појовска

Археолошкиот локалитет Билазора се наоѓа на четири километри западно од Свети Николе, во атарот на селото Кнежје. Го посетивме за да ги видиме најновите резултати од истражувањата на локалитетот. Престолнината на Пајонците, староантичкиот град Билазора, е еден од најрепрезентативните локалитети во земјава и единствен од ваков вид во средна Европа. Локалната самоуправа размислува од идната година да биде отворен за туристите и за љубителите на археолошкиот туризам.

■ Верувам дека тоа ќе значи промоција на самото Свети Николе и во меѓународни рамки бидејќи ќе биде значајно за сите посетители кои на мапата и на картата ќе ги имаат оние значајни локалитети што треба да ги посетат, а со тоа Билазора ќе заземе значајно место - смета градоначалникот на Свети Николе, Зоран Тасев.

Се претпоставува дека градот Билазора зафаќал површина од 20 хектари. Инаку, како што не информираа овде, станува збор за најголемиот град во

раната антика во централниот дел на Балканот.

■ Во 1976 година професорот Микулчиќ ја посочи локацијата на раноантичкиот град Билазора, а во 2008 година започнаа систематските истражувања на локалитетот од страна на ОУ Народен музеј, во почетокот во соработка со ТФАХР (Тексашката фондација за археолошки истражувања - САД од 2008-2013 г.), ни рекоа во Музејот во Свети Николе.

Истражувањата од 2013 година ги раководи проф. д-р Драги Митревски и се спроведуваат во соработка со ОУ Народен музеј од Свети Николе.

■ Годинава се работеше на доистражување на владетелска палата од четвртиот век пред нашата ера, која се наоѓа на највисокиот дел од населбата, отворениот двор (атриум) со колонади и уште на неколку нови простории кои се открие-

...
Во 1976 година професорот Микулчиќ ја посочи локацијата на раноантичкиот град Билазора, а во 2008 година започнаа систематските истражувања на локалитетот

ни годинава. Со овие активности се истражени 70 проценти од целата палата, а остатокот ќе се ископува во наредниот период. Оваа палата е многу слична на оние во Ајга, Вергина, во старата престолнина на античка Македонија. Во текот на досегашните истражувања се пронајдени и објекти за јавна употреба, трпезарија, влезна дворана, култен простор, а на останатиот неистражен дел се очекува да се откријат станбени простории. Она што е особено значајно е тоа што сидовите на владетелската палата се украсени со фрески, а од движните наоди досега се пронајдени преку 1000 артефакти - луксузни керамички садови и накит, парчиња од алат, стрели и монети - вели Митревски.

Исто така, од 2013 година во соработка со Филозофскиот факултет во Скопје, со катедрата по Археологија, во рамки на

истражувањата се спроведува и теренската и практична настава за студенти-археолози на УКИМ. Идејата на ОУ Народен музеј е оваа активност да се развие и интернационално, со што млади археолози од странство ќе учествуваат во истражувањата, одблиску ќе се запознаат со нашата историја и со нашата култура, а за тоа ќе плаќаат одредена сума парични средства кои подоцна ќе бидат искористени за понатамошно истражување и за унапредување на локалитетот.

Кога ќе пристигнете на местото на кое некогаш се наоѓала Билазора, ќе видите дека локалитетот е заграден со заштитна мрежа.

■ Со сопствени средства и со средства од Министерството за култура, поради зачестени појави на напасување стока на локалитетот и оштетувања од несовесни граѓани, спрове-

● ● ●

Она што е особено значајно е тоа што сидовите на владетелската палата се украсени со фрески, а од движните наоди досега се пронајдени преку 1000 артефакти - луксузни керамички садови и накит, парчиња од алат, стрели и монети

довме превентивни мерки за заштита на локалитетот, така што делот што се истражува е комплетно заграден со заштитна мрежа, поставена е и влезна порта за да се спречи влегување на возила, а беа поставени и инфо-табли за посетителите. На дел од владетелската палата беше поставена покривна конструкција од времен карактер за да се спречи оштетувањето на локалитетот од атмосферски влијанија. Оваа активност планираме да ја продолжиме и во иднина во зависност од средствата со кои ќе располагаме - вели Александар Арсов, директор на Музејот во Свети Николе.

Географската доминација на Билазора во однос на околното опкружување му наметнува улога на комуникациски репер и на раскрсница на патните правци од север кон југ и од исток кон запад, помеѓу границите на тогашните Дарданија, Тракија и Македонија. Местоположбата го прави градот главен штит на северната граница на Македонија. При ископувања на длабочина од околу два метра е откриен првиот камен блок од прагот на внатрешната порта на акрополот. Бил регистриран бедем од делкани масивни варовнички блокови, и дел од северната фортификациска линија на акрополот. Во градежните остатоци, во нивната масивност и во

мајсторската обработка се препознаваат моќта и статусот на градот, односно богатството и авторитетот на нивните нарачатели. Според проучувателите во Билазора се издефинирани седум археолошки периоди.

■ Министерството за култура следната година ќе одвои поголем фонд за доистражување, конзервација и за реставрација на јужната партија на владетелската палата во археолошкото наоѓалиште Билазора кај светиниколското село Кнежје бидејќи само делот од владетелската палата остана неистражен - вели министерката за култура, Елизабета Канческа Милевска.

Акрополот е најдоминантниот и најзначајниот дел од градот Билазора. Бил заштитен со бедем од масивни камени блокови и уреден како најбезбеден и функционален простор за владетелската

палата со сите нејзини придружни објекти и неопходни содржини.

■ Тој е, сепак, зачуван во фаза што го прави да биде исклучително редок и единствен споменик на културата од тоа време бидејќи сидовите се украсувани со фрески од петтиот и од четвртиот век пред нашата ера - вели Драги Митревски.

На локалитетот во Големиот град (акрополот) гледаме дека овде некогаш биле сместени управното и економското средиште на градот, а најзначајни структури кои се откриени досега се: главниот влез на акрополот од север, главната улица од север кон југ или од главниот влез до владетелската палата, западното бедемско платно со придружни објекти

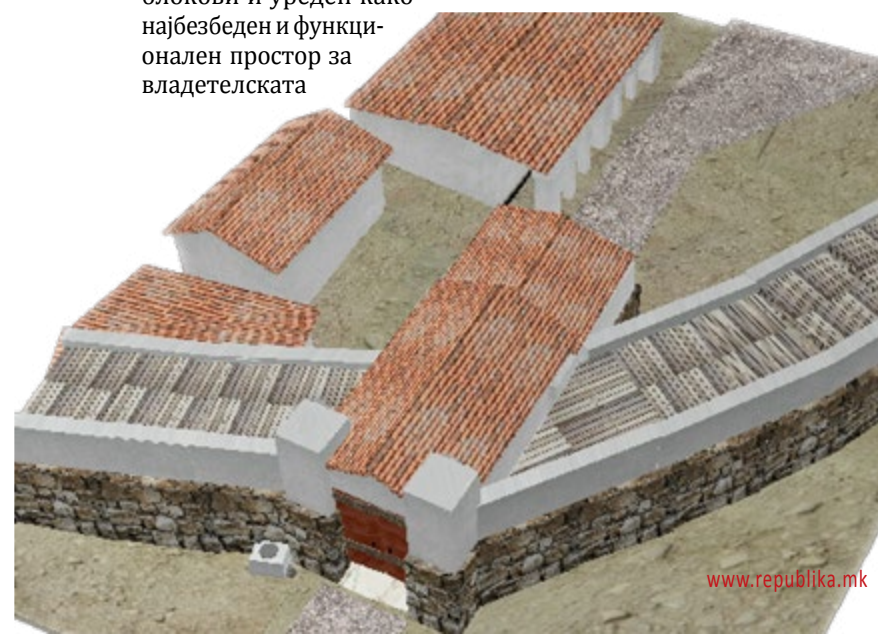
● ● ●

Министерството за култура следната година ќе одвои поголем фонд за доистражување, конзервација и за реставрација на јужната партија на владетелската палата во археолошкото наоѓалиште Билазора

од внатрешната страна и владетелската палата.

Владетелската палата, се разбира, предизвикува внимание кај нас, како впрочем и кај секој посетител. Ни раскажаа дека таа претставувала резиденцијален простор на владетелите.

■ За разлика од останатите појужни Пајонци, кои биле суштински дел од античка Македонија, на посеверните пајонски заедници им била оставена политичка независност и можност да бидат управувани од свои владетели и од своја пајонска династија. Кај античките автори тие Пајонци се познати како независни Пајонци, нивните кралеви ковале монети и воделе своја, независна политика, биле ритуално крунисувани во реката Брегалница, а нивната владетелска палата била на акрополот на нивниот најголем град Билазора - велат археолозите. ■

МОЖЕ ДА СЕ ПРЕВЕНИРА КАРЦИНОМ КАЈ ПАЦИЕНТИ СО ПОЗИТИВНА ФАМИЛИЈАРНА АНАМНЕЗА

Генерално, во оваа лабораторија, доколку се има доволно кадар и средства за потрошни реагенси и китови и други репроматеријали, може да се испитуваат голем број мутации и генетски отстапувања кај пациенти со малигни заболувања, како и кај пациенти со наследни заболувања, вели професор Петрушевска

Разговараше | **Александра М. Бундалевска**
Фојто | **Александар Ивановски**

Кај пациентите за кои постои сомневање дека се со зголемен ризик да добијат одредена малигна болест на Институтот за лабораторија се зема капка крв или брис од оралната лигавица од чиишто клетки се изолира ДНК. Потоа таа може да биде предмет на тестирање за различни видови генетски отстапувања, објаснува во интервју за „Република“ професорката д-р Гордана Петрушевска, специјалист по патолошка анатомија, раководителка на Институтот за патологија. На Институтот има две лаборатории - современа лабораторија за молекуларна патологија и експериментална генетска терапија и лабораторија за електронска микроскопија.

■ **Што може да се испита во современата лабораторија за молекуларна патологија и експериментална генетска терапија?**

ПЕТРУШЕВСКА: Лабораторијата за молекуларна патологија и експериментална генетска терапија е формирана на почетокот на овој век, 2002-2004 година, со воведување молекуларни тестови кај пациенти со карцином на градите со чијашто помош се утврдува дали овие пациентки имаат амплификација на генот за ХЕР2неу, кој, пак, е поврзано со практиката на примена на т.н. индиви-

дуализирана персонализирана терапија насочена против отстапувањата на овој ген. Истовремено беше развиена методологија на полимеразна верижна реакција со која се одредуваше теломер-разната активност, која, пак, е одговорна за должината на теломерите, т.е. тој генетски материјал што е одговорен за преживување на клетките. Со доопремувањето на лабораторија со средства од проектот на Владата за опремување апликативни и научни лаборатории, лабораторијата се здоби со можност за одредување целни мутации, пред сè, во туморската патологија. Генерално, во оваа лабораторија, доколку се има доволно кадар и средства за потрошни реагенси и китови и други репроматеријали, може да се испитуваат голем број мутации и генетски отстапувања кај пациенти со малигни заболувања, како и кај пациенти со наследни заболувања. Во изминатиот период како дел од научен проект направена е студија за испитување на РЕТ протоонкогенот кај пациенти со карцином на тироидната жлезда со цел да се издвои група пациенти што имаат херидитарна склоност да развијат или добијат ваков карцином. Тенденцијата на Институтот за патологија е да ги практикува испитувањата на тие мутации што почесто се сретнуваат кај малигните болести и се со дијагностичко значење и/или имаат одредена импликација при изборот на терапијата.

■ **Како е возможно преку капка крв или брис од уста да се дознае дали некој има генетски predispozicii да заболи од рак?**

ПЕТРУШЕВСКА: Кај пациентите за кои постои сомневање дека се со зголемен ризик да добијат одредена малигна болест се зема капка крв или брис од оралната лигавица и од тие клетки се изолира ДНК. Потоа таа може да биде предмет на тестирање за различни видови генетски отстапувања. Секако, подобро е, заради цената на чинење, да се знае точно кој тип отстапување се бара, т.е. да се знае за каква малигна неоплазма пациентот има склоност да развие. Со апарати за секвенцирање од следната генерација, ние немаме таков апарат, можно е пошироко испитување за детекција на различни генетски отстапувања, но, секако, тоа е сè уште скапа технологија. Во моментот таа се користи за истражувачки цели.

■ **Дали со овие анализи може да се превенира ракот?**

ПЕТРУШЕВСКА: Со дел од овие анализи може да се превенира ракот т.е. кај тие пациенти што имаат херидитарна склоност, со позитивна фамилијарна анамнеза, како што се пациенти во чиешто семејство се јавуваат роднини со карцином на дојката, карцином на дебело црево, тумори на ендокрин систем и др. Исто така, кај овие пациенти е потребно да се елиминираат факторите на ризик како што се правилна исхрана, пушење и евентуално да се спроведуваат класичните програми за скенирање за рана детекција на овие заболувања.

■ **Колку пациенти со дијагноза карцином на тироидна жлезда има испитано во лабораторијата?**

ПЕТРУШЕВСКА: Се работи за посебна подгрупа на карцином на тироидна жлезда - медуларен карцином, а кој е поврзан со тумори на повеќе ендокрини жлезди или т.н. МЕН1 и МЕН2 синдроми. Анализирани се околу 50 пациенти и членови на нивните семејства дали имаат мутација на РЕТ протоонкогенот, т.е. дали ја имаат склоноста и тие да развијат медуларен карцином на тироидната жлезда или карцином на другите ендокрини жлезди.

■ **На Институтот има уште една нова лабораторија т.е. Лабораторијата за електронска микроскопија. За што се користи таа?**

ПЕТРУШЕВСКА: И оваа лабораторија, која е оформена во раните седумдесетти години од минатиот век, е обновена со проектот на Владата за опремување апликативни и научни лаборатории. Со неа, исто така, се дијагностицираат прецизно одредени малигни неоплазми што е значајно за натамошниот тераписки пристап, одредени воспаленија на бубрежното ткиво, дегенеративни болести на невромускулниот систем, како и некои наследни заболувања.

■ **На 18 ноември се одбележува Европскиот и светски ден на патолозите. Што ќе организира Институтот за патологија?**

ПЕТРУШЕВСКА: Со оглед на тоа дека на светско глобално ниво постои недостиг од стручни кадри од областа на патологијата, Европското здружение на патолози даде препораки до сите национални здруженија поактивно да се означат овој ден како би се промовирала дејноста на патологијата, која останува значаен сегмент на здравствените системи и покрај брзорастечкиот развој на сите имиџинг-техники како и молекуларните и другите современи техники. Еден виден патолог од САД, д-р Хуан Розеи уште во 2010 година ја има дадено следнава изјава: Нема ништо поопасно или поскапо од поставување дијагнози врз основа на имунохистохемски профили без да се земат предвид цитоархитектонските карактеристики на повредата. Тоа се однесува и на секоја посебна техника што се применува за дијагностички цели за човечкото ткиво, а молекуларната биологија е најновиот и најдобриот пример за тоа. Од тие причини Здружението на патолозите на Македонија реши на 18 ноември, како Европски и светски ден на патолозите, да организира

кампања „Запознај го патологот“ во која сите лаборатории во државата ќе бидат отворени и достапни за јавноста во текот на работниот ден од 10 до 14 часот. Тогаш јавноста може да влезе во лабораториите и да им се објасни на луѓето основниот процес на работа, кој, всушност, претставува еден вид фабричка лента, чијшто краен производ е дијагноза на болеста кај пациентот.

■ **Каков конгрес од светски рамки ќе се одржи в година во Македонија?**

ПЕТРУШЕВСКА: В година ќе се одржи Вториот национален конгрес на патолозите на Македонија со интернационално учество, при што на конгресот ќе учествуваат група од најреномирани патолози на европско и на светско ниво, професори од Европа и од САД. Конгресот е тематски и ќе ги покрива главните подрачја со најчеста патологија во државата, а тоа се патологијата на дојка, гастроинтестинален систем, урогенитална патологија и цитопатологија. Конгресот ќе се одржи од 1 до 4 септември 2016 година и се планира да има претконгресна средба на специјализанти по патологија од Европа, сето тоа поддржано од Европското здружение на патолози. ■

Обојте повеќе.

Семејството JUPOL денес има голем број на производи, за сите желби и потреби на корисниците. Сите бои од семејството JUPOL се на водена основа, не штетни по здравјето и околината, едноставни се за употреба и одржување. Се гордеат со бројните признанија од потрошувачите и стручната јавност: Trusted Brand, Производ на годината 2014 и Best Buy Award.

тел. 02/ 2464 -902
e-mail: vel.office@t-home.mk

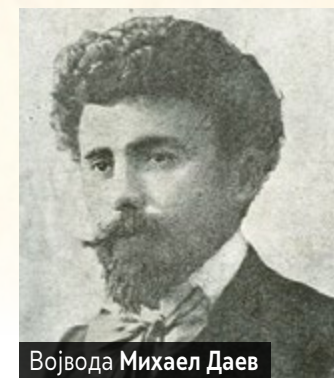
www.velkoski.mk

(1907)

ИСТОРИЈА

ОБИД НА МАКЕДОНСКАТА РЕВОЛУЦИОНЕРНА ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА КИДНАПИРАЊЕ НА АНГЛИСКИ ОФИЦЕР

Војвода Михаел Даев

На 7 август 1907 година управителот на рускиот конзулат во Солун, конзулот Кохмански, посветил детален извештај испратен до руската амбасада во Истанбул за судскиот процес во обидот за грабнување на англискиот полковник Елиот во селото Ѓуречик, Драмско

Пишува | **г-р Димишар Љоровски Вамваковски**

Имено, во крајната фаза од Илинденското востание, Големите сили и ги наложиле Мирштецките реформи на Високата порта, со цел да се пасивизира ситуацијата во османлиска Македонија. Една од одлуките на овие реформи била реорганизацијата на османлиската полиција и жандармерија со учество на странски офицери. Реформите во жандармеријата започнале да се спроведуваат во април 1904 година, кога бил постигнат договор за распоредување на европски офицери во одредени области од османлиска Македонија. На Австро-Унгарија ѝ бил доделен Скопскиот санџак, на Русија - Солунскиот, на Италија - Битолскиот, на Франција - Серскиот и на Англија ѝ бил доделен Драмскиот санџак.

Во претходниот извештај на рускиот конзул Кохмански од 21 јули 1907 година, било наведено дека на 18 јули „**бандата на Даев, кој е раководител на револуционерниот реон од Драмскиот округ, направи дрзок обид да го грабне англискиот полковник Елиот, началник на реорганизацијата на жандармеријата во Драма**“. Всушност, станува збор за револуционерна чета на Македонската револуционерна организација (МРО) под водство на војводата **Михаел Даев**, која дејствувала во драмската и во кавалската околица. Последните две околии биле дел од Серскиот револуционерен округ. Во периодот по Илинденското востание револуционерната организација, покрај нејзиниот првичен непријател, морала да се бори и против грчката вооружена пропаганда во овој дел од Македонија. Така, четата на Даев честопати во судирите со османлиската војска или со грчките андартски чети морала да внимава на сојузништвото меѓу двата непријатели, кои целокупната своја дејност ја насочиле против дејствувањето на МРО. Така, на 10 октомври 1906 година, триесетина македонски револуционери на чело со М. Даев и со уште тројца други војводи, го нападнале од три страни селото Алистрат, убивајќи 15 османлиски војници во тамошната касарна. Меѓутоа, македонските револуционери близу училиштето биле пресретнати од една грчка андартска чета, а набрзо пристигнала и османлиската војска на чело со зихненскиот кајмакам, при што четата на МРО била принудена да се повлече.

Во такви околности, во јуни, во градот Кавала пристигнал полковникот Елиот, кој требало да изврши инспекција на дејноста на англиските жандармериски офицери. Даев решил да го киднапира англискиот полковник по примерот на легендарното

грабнување на американската мисионерка Елен Стоун, со цел да извлече откуп за потребите на МРО и да го привлече вниманието на европската јавност за судбината на македонското население во империјата. Оттука, во изнаоѓањето начини за добивање финансиски средства за потребите на Организацијата, пред сè за купување оружје и муниција, МРО се одлучила за киднапирање на видни претставници на османлиската власт, како и на секој оној од кого се надевале дека може да се изнудат пари.

Според рускиот конзул, целата акција за грабнувањето на англискиот полковник се одвивала на следниот начин. Имено, свештеникот и мухтирот на селото Ѓуречик испратиле барање до Елиот, кој се наоѓал во селото, со цел да го ислуша населението кое се жалело од присуството на османлиските војници и чиновници. Полковникот ја оставил својата придружба внатре во селото и се упатил кон неговата периферија, „**каде што неочекувано бил фатен одзади за раце од двајца бандити и бил опколен од вооружената банда со манлихерови карабини, на број околу 20 души, кои го повлекле, уверувајќи го да не се спротивставува и да трча со нив кон Неврокопските планини**“. Иако Елиот ги послушал македонските четници, сепак, тој во текот на патот се спротивставувал, што, од друга страна, го забавило нивното движење и им дало можност на неговата придружба, двајца жандари, да пристигнат на помош. Во тие моменти започнала престрелка во која Елиот успеал да го дофати својот револвер и да испука неколку куршуми во оние што биле најблиску до него. Во брканцијата која настанала во десната нога бил ранет и самиот полковник. Сепак, тој успеал да им побегне на комитите, а по пристигнувањето на османлиската војска, револуционерната чета била принудена да се повлече, оставајќи убиени двајца свои соборци. Во продолжение на извештајот, конзулот навел дека властите во селото извршиле многубројни испитувања и апсења, додека „**Турците и Грците во Драма лидуваат под влијание на овој настан**“.

Само две недели по обидот за киднапирање на полковникот Елиот, во Солунскиот внореден суд бил разгледан целиот случај. Според рускиот конзул, брзањето на османлиските власти за што побрзо затворање на случајот се должел од „**стремежот на османлиското правителство да му даде што е можно поскоро задоволување на општественото мнение во Англија во врска со посегнувањето на англискиот претставник, извршено на османлиска територија**“. Бидејќи четата на Даев успеала безбедно да се повлече, османлиската власт пред суд изнела 17 селани, меѓу кои селскиот свештеник и мухтирот. Последните двајца биле обвинети дека „**предавнички го наговориле англискиот офицер да ја отстрани од себе османлиската придружба и да излезе сам пред населението, а пак останатите заради прикривање на бандата која излегла од нивните куќи**“. Целиот распит пред судот траел кратко време. Имено, прв дал исказ самиот Елиот, по што селаните ги одбиле сите обвинувања против

нив. Потоа следувало испрашување на сведоците, т.е. на еден војник и на еден жандар, и на двајца муслимани кои биле во придружба на Елиот. Поради желбата на властите набрзина да заврши судскиот процес, по едночасовна пауза и советување, судот ја соопштил пресудата. На осуммина, меѓу кои и мухтирот, им била доделена 12-годишна казна, тројца селани биле осудени на по седум години, а двајца на по три години затвор, останатите деветмина, меѓу кои и свештеникот, биле ослободени.

Соработката меѓу османлиската власт и грчките пропагандни структури во Македонија може да се забележи во еден сличен ваков настан. Имено, на почетокот на март во 1907 година во Солун бил киднапиран англискиот државјанин Абот, кој бил држен еден месец од своите киднапери, кога преку англискиот генерален конзул во Солун биле побарани, за сметка на османлиската власт, 15 илјади турски лири за откуп. Иако овој настан бил целосно расчистен од власта и зад кој се знаело дека стојат Грци од градот, сепак овој случај бил третиран како обичен грабеж и разбојнички чин, без да му се даде никаква политичка конотација.

Во првиот случај, т.е. грабнувањето на Елиот, рускиот конзул заклучил дека судскиот процес „**што го привлекуваше врз себе општото внимание и беше квалификуван како дело на политичко престапништво од особена важност**, беше набрзина претресен во сумарен поредок, и траеше едвај десет часа, сметајќи ја и паузата. Кај никого не остана сомневање дека судот во дадениот случај не дејствуваше во нормален поредок, туку според укажувања одозгора, како што беше веќе речено, со цел тоа да биде демонстрација“. На крајот од својот извештај, конзулот Кохмански го заклучил следното: „**Самиот полковник Елиот и англискиот генерален конзул се на такво мислење, дека во овој процес настрадале малку виновни луѓе; додека судот кон тројца ја примени вишата мерка на казнување, при што за двајца од нив, длабоки старци, пресудата на 12-годишен затвор е рамносилна на доживотен затвор**“.

Неколку месеци од обидот за грабнување на Елиот, згаснал животот и на војводата Даев. Откако се заострил раздорот во Организацијата, Даев добил наредба од Серчани да ги ликвидира задграничните претставници на МРО, Иван Гарванов, Христо Матов и Борис Сарафов. Меѓутоа, Даев се свртил против Сандански со цел да го убие. Во септември 1907 година, тој преку Тодор Паница, испратил писмо до Гарванов, во кое го известил за своите намери. Но, Паница, иако Даев му бил кум, му го предал писмото на Сандански. По добивањето на писмото, Серскиот окружен комитет на 10 октомври ги осудил на смрт Сарафов, Гарванов и Даев. Даев бил првиот од овие тројца кој ќе биде ликвидиран. Откако ќе биде фатен, тој се самоубива на 30 октомври 1907 година во селото Либахово. ■

КНИЖАРНИЦАТА „МАТИЦА
ЕКСКЛУЗИВ“ ПРЕПОРАЧУВА:

1

Како да го
излечите
својот живот
Лујза Л. Хеј

2

Моќта на
позитивното
мислење
Норман
Винсент Пил

3

Како да ги
придобиеме
луѓето
Бартон
Каплан

4

Живот, љубов,
смење
Ошо

5

Семоќното НЛП
Дејвид Молден
Пет Хачинсон

БИТОЛА И СКОПЈЕ БЕА ДОМАКИНИ НА ГОЛЕМИ СВЕТСКИ МУЗИЧКИ СВЕЗДИ

Керем Горсев: Творам така како што чувствувам

Наташа Атлас и Керем Горсев настапија на „Фестивал на музика од светот“ во Битола и на „Есенски музички свечености“ во Скопје, заедно со Камерниот оркестар на Битола под диригентство на Сашо Татарчевски

„Фестивалот на музика од светот“ во Битола го отвори светски познатиот турски пијанист и композитор, **Керем Горсев**, заедно со обновениот Камерен оркестар на Битола под диригентство на **Сашо Татарчевски**.

■ Сакам кога работам на нестандартни проекти, а овој е токму таков. Ова е извонредна можност за Камерниот оркестар, затоа што ќе изведуваме музика за која е потребна голема музикалност и тоа ќе значи раст за оркестарот - изјави диригентот Сашо Татарчевски.

Керем, кој само овој месец ќе одржи десет концерти, зад себе има 15 албуми, меѓу кои два со Филхармонискиот оркестар на Санкт Петербург и со Лондонскиот филхармониски оркестар.

■ Кога творам, творам така како што чувствувам, а овде во Битола имам многу позитивно чувство. Ќе ми биде огромно задоволство да настапам во Битола и тоа заедно со Сашо Татарчевски - рече Керем Горсев на средбата со новинарите.

Триото го сочинуваат **Керем Горсев** (пијано), **Каган Јилдиз** (кон-

трабас) и **Ферим Одман** (тапани). Керем во светот е препознатлив како мошне талентиран музичар, композитор и пијанист.

Следниот ден Керем и Камерниот оркестар настапија во Скопје на „Есенски музички свечености“.

Светски познатата пејачка звезда **Наташа Атлас**, по концертите во Париз, Женева, Минхен и во Вроцлав, на 6 ноември настапи во Битола. Таа е препознатлива по нејзиниот успех во обединувањето на западната и на источната класична музика, особено по нејзиното комбинирање на најсовремениот електронски звук со арапски мелодии и со инструменти. Таа досега соработувала со ѕвезди како Питер Габриел, Шинед О'Конор, Жан Мишел Жар и многу други.

■ Навистина сум среќна што со мојот состав доаѓаме во Битола, во Македонија, за да го отсвириме материјалот од нашиот нов албум. Ќе треба да смениме два авиона и уште долго да се возиме по патот дотаму, но сигурна сум дека ова патување вреди - напиша Наташа Атлас на својот профил на „Фејсбук“. (Н.П.)

АНТОЛОГИЈА

Блаже Конески (1921-1993)

СКОПЈЕ

Ти што ќе стоиш
на Газибаба,
потомче - чуј:
одовде и јас

Скопје сум го гледал,
а денот беше пролетен,
од тие
кога во меко единство
се плетат
свежите линии
на крововите
и сека топола е –
зелен водоскок.

Со поглед малце
премрежен сум бил
(одошто - молчам)
но видовит и јасен.

И знај:
јас сетив дека
овој повик мој
е најсмел заграб
во иднината,
со твојот дух е преграб,
јас би рекол,
и како остра секавица
сече
век по век тој,
и вика,
клика, рика:

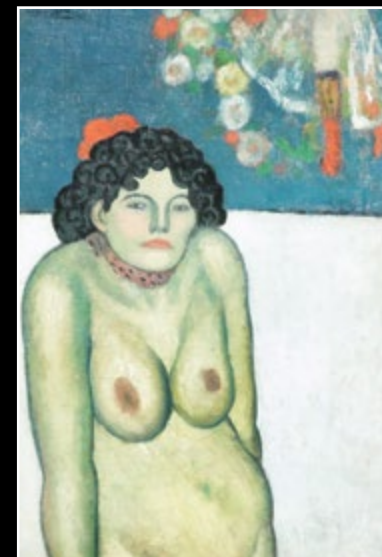
Мисли на мене!

100 НАЈУБАВИ СЛИКИ НА СИТЕ ВРЕМИЊА

„Ноќниот пејач“ на Пабло Пикасо

„Ноќниот пејач“ е дело на шпанскиот сликар Пабло Пикасо. Таа неодамна беше продадена за 67,5 милиони долари на аукција организирана од „Сотби“ во Њујорк.

Делото на Пикасо е насликано во 1901 година, а неговата вредност пред аукцијата се проценуваше на 60 милиони долари. Сликата е дел од неговиот син период. ■

ТОП 5 НАГЛЕДАНИ ФИЛМА во САД викендов

1

СПЕКТРА
SPECTRE

Заработка: 73.000.000 \$

Жанр: акција
Режија: Сем Мендес
Актери: Даниел Крег,
Кристоф Волц,
Леа Сејдо

2

СНУПИ И ЧАРЛИ БРАУН
THE PEANUTS MOVIE

Заработка: 45.000.000 \$

Жанр: анимација
Режија: Стив Мартино
Актери: Ноа Шнап,
Били Мелендез,
Хадли Бел Милер

3

МАРСОВЕЦОТ
THE MARTIAN

Заработка: 9.300.000 \$

Жанр: авантура
Режија: Ридли Скот
Актери: Мет Дејмон,
Џесика Честејн,
Кристен Вилг

4

ДА СЕ НАЕЖИШ
GOOSEBUMPS

Заработка: 7.000.000 \$

Жанр: авантура
Режија: Роб Летерман
Актери: Џек Блек,
Дилан Минет,
Одеја Раш

5

МОСТОТ НА ШПИОНИТЕ
BRIDGES OF SPIES

Заработка: 6.100.000 \$

Жанр: драма
Режија: Стивен Спилберг
Актери: Том Хенкс,
Марк Риленс,
Ален Алда

ОТСЕКОГАШ ЗНАЕВ ДЕКА ОНА ШТО ГО РАБОТАМ ЕДЕН ДЕН ЌЕ ОСАМНЕ ВО КНИГА

Денес во Македонија се снимаат многу повеќе филмови од порано, но гранката која потфрлува е издавање филмска литература која ќе се надоврзе на таа тенденција, вели Ангелков во интервју за „Република“

Разговараше | Александра М. Бундалевска
Фото | Горѓи Личовски

На 16 ноември, во рамки на Фестивалот на европски филм „Синедејс“ ќе биде промовирано изданието на „Или-или“ „Филм.мкд“ на Игор Ангелков, новинар и филмски критичар. Ангелков е автор на два романа и на збирка раскази, а новото дело е „посвета на македонскиот филм“, како што вели самиот автор. Ангелков направил преглед на македонскиот филм во новиот милениум низ интервјуа со режисери во период од 2003 до 2014 година кои беа емитувани во филмскиот магазин „Филмополис“, чиј автор беше тој. За жал, магазинот веќе не се емитира, но, затоа пред нас го имаме делото кое е вредно за почит.

По успешни 11 сезони на „Филмополис“ во етерот, авторската емисија на Игор Ангелков е укината. Идејата за „Филм.мкд“ се наметна пред таа да биде повлечена или Ангелков сакаше да види што сè сработил за 11 години како филмски проследувач?

АНГЕЛКОВ: Јас отсекогаш знаев дека она што го работам (и продолжувам да го работам во други медиуми), а тоа е следење на случувањата во Седмата уметност како во домашната, така и во светската кинематографија, еден ден ќе осамне во книга. Можеби и потсвесно моите емисии не фигурираат никаде на мрежата баш поради тоа што знаев дека некогаш (а тоа е сега!) интервјуата и рецензиите што сум ги правел ќе бидат (и мораа да бидат) сместени во книга, која останува за век и веков. „Филм.мкд“ наиде на одлични реакции од типот „фала богу некој конечно да направи посвета на македонскиот филм“, па сè до реакциите на актуелните студенти на факултетите за филм кај нас, но и на оние што студираат

по белиот свет, кои на оваа книга искрено ѝ се израдуваа бидејќи претставува субимат на случувањата во македонскиот филм во новиот милениум. Едноставно, денес во Македонија се снимаат многу повеќе филмови од порано, но гранката која потфрлува е издавање филмска литература која ќе се надоврзе на таа тенденција. Се надевам дека мојата книга е некаков почеток работите да се движат во таа насока, во создавање на повеќе филмолошки дела за нештата што се случуваат овде и сега.

Велите дека „Филм.мкд“ не е природен епитаф на „Филмополис“, туку дека природно се прелева од еден во друг медиум. Следуваат ли пристojни времиња за, можеби, втор живот во етерот на „Филмополис“?

АНГЕЛКОВ: Да се потсетиме, во септември и во октомври 2014 година накратко започна и 12. сезона на магазинот со пет интересни епизоди, во кои ги проследивме случувањата на Венецискиот

филмски фестивал, на Фестивалот на филмска камера „Браќа Манаки“, како и почетокот на снимањето на филмот „Три дена во септември“ на Даријан Пејовски, со кој синока беше отворено новото издание на „Синедејс“, и приказната застава. За причините не прашувајте ме, ова е Македонија и тие вообичаено се крајно банални, иако секогаш се удираме в гради и сакаме да се прикажеме како револуционери во она што го правиме, без притоа и минимално да се придржуваме до новинарските стандарди, кои ни се професија. Но, пристojните времиња, како што ги нарекувате, сè уште не тропнале на вратата, и можеби затоа „Филмополис“ засега е на стенд бај копчето, надевајќи се на подобри времиња во домашните медиуми, кога нема да има калкулантски однос кон квалитетниот производ, кога нема да има нарачани работи и разни други аномалии, иако, сведоци сме, работата бавно се движи напред.

По толку интервјуа со филмски работници, што мислиш, во која насока треба да се движи македонскиот филм според критериумите што треба да ги задоволи за снимање на еден актуелен, европски филм кој треба да помине добро на фестивалите низ Европа?

АНГЕЛКОВ: Отсекогаш сум велел дека македонската кинематографија, како природен дел од европската, но со многу помала видливост во нејзини рамки, треба да раскажува мали автентични приказни со универзална порака на препознат-

ливост. Тоа е ставот и на многу од домашните филмации, што може да се прочита и во нивните изјави во самата книга. За жал, нема изградено потребна стратегија во однос на тоа кон каде треба да се движи домашниот филм, но, кога реално ќе ги согледаме нештата, ние и воопшто немаме изградено некаква културна стратегија на ниво на држава, при што сведочиме на ситуација во која се поддржува многу шунд, а се игнорираат модерните, но и трајните вредности.

Тешко беше да се направи изборот на интервјуата што ги смести во книгата? И зошто се реши ова да биде преглед на македонскиот филм во новиот милениум?

АНГЕЛКОВ: Од обемиот материјал што го создавав со години назазад не само во магазинот, туку и низ моите ангажмани на радиобрановите и во печатените медиуми, природно се наметна потребата книгата да се осврне на современиот македонски филм, материја која ја познавам и за која сметам дека одлично ја истретирал во медиумите во кои се изразував. Имам и еден куп интервјуа со автори на документарни филмови, на кратки остварувања, разговори со значајни странски гости на домашните фестивали, но сметав дека една книга треба тематски да се фокусира, а не да се распливнува. Поради тоа, третирањето на македонскиот долготражен филм беше првото и единствено решение, што не значи дека останатиот материјал нема да се појави во некое следно издание од сличен тип.

Промоцијата на книгата е закажана за време на одржување на „Синедејс 2015“. Кој филм Ангелков нема да го пропушти на Фестивалот на европски филм?

АНГЕЛКОВ: „Синедејс“ во последните години конечно порасна во еден сериозен фестивал со актуелни остварувања на кој можат да му позавидат многумина во регионот, па и пошироко. Токму затоа сметам дека филмолошка книга како мојата мора да се промовира во рамките на еден ваков фестивал кој третира филмови какви што обработував и во самиот магазин, и кои се во мојот филмофилски фокус. Во однос на прашањето, тешко е однапред да се каже каков избор ќе падне при селекцијата на филмовите кои треба (и мора) да се видат. Јас би сакал да го имав ентузијазмот од времето кога на домашните фестивали гледав по три-четири филма дневно, и тоа еден по друг. Но, за мене годинашниот „Синедејс“ ќе биде запаметен пред сè поради промоцијата на мојата книга, и затоа ги поканувам сите ваши читатели и вистинските љубители на филмот, в понеделник, на 16 ноември во 19 часот, во галеријата на МКЦ во рамките на „Синедејс“, да повелат на промоцијата на „Филм.мкд“, на која за изданието ќе зборуваат промоторот Роберт Насков и рецензентката Ми ми Горгоска Илиевска. Ќе има уште неколку изненадувања кои засега нема да ги откривам.

И за крај, кои се твоите „топ оф д попс“ македонски филмови?

АНГЕЛКОВ: Ми се допаднаа двата последни македонски филма, кои својата премиера ја доживеаја на фестивалот „Браќа Манаки“ во септември – „Лазар“ на Светозар Ристовски и „Медена нок“ на Иво Трајков, како куриозитет кој никогаш претходно не се случил, два филма од тековната година да бидат навистина добро сработени. Од поновите остварувања апсолутен фаворит ми е „Ланкот не е мртов“ на Владимир Блажевски, но го сакам и неговиот првенец „Хај-фај“ од 1987 година. Од минатото, тука се двојцот на Столе Попов „Среќна нова 49“ и „Тетовирање“, како и „Пред дождот“ и „Прашина“ на Манчевски, а од малку подалечното минато, антологиските „Црно семе“ на Ценовски и „Мемнот“ на Османли.

ЈОВАН БАЛОВ: ФИЛМОТ НА ВЕНДЕРС, „НЕБОТО НАД БЕРЛИН“ МЕ ИНСПИРИРАШЕ ДА ЗАМИНАМ ТАМУ

Разговараше | Невена Појовска
Фото | Александар Ивановски

■ Неодамна Ви беше доделена наградата „Европско лице на годината“, која се доделува на личности што на свој начин придонеле за афирмација на Република Македонија во европски рамки, како и за промоцијата на европските вредности во нашата земја... Што значи за Вас ова признание и како го доживеавте доделувањето?

БАЛОВ: Ова е првпат да добијам награда во Македонија, особено награда за тоа што го работам со проектот „Прима центар“ во Берлин и затоа ми е драго што ете некој најде време да го проанализира и простудира тој силен труд и тоа силно егзистирање на берлинската сцена. „Прима центар“ постои од 2004 година и беше планиран како простор што ќе презентира македонска алтернативна уметност, но со тек на годините се појавуваа

различни комбинации, околности и тешкотии, и „Прима центар“ го задржа статусот на проект-галерија, но го задржи статусот на проектен простор во Берлин, кој редовно информира за тоа што се случува во Македонија. Во текот на овие 12 години поминаа навистина многу колеги уметници, културни работници од Скопје и од цела Македонија, кои сигурно дека имаа можност да се запознаат со Берлин и со берлинската сцена, да ги остварат намерите поради кои се дојдени итн.

■ Рековте дека многубројни уметници од Македонија го претставиле своето творештво во „Прима центар“. Имаат ли тие можност малку повеќе да престојуваат во Берлин, или целиот престој е врзан со изложбата? Имаат ли некаков контакт со германската публика?

БАЛОВ: Во „Прима центарот“ нема правила, уметниците доаѓаат и пре-

стојуваат според сопствените можности и времето што им е дадено. Годинава, Елена Алчева беше повеќе од три недели во Берлин, иако Министерството за култура ги покрива трошоците за престој од две недели. Летово гостуваше Атанас Ботев, па сега патува Дороти Пачкова. Нема правило, сè е договор. Јас не им ги бројам деновите, се приспособувам на сите услови што ним им одговараат. Тоа што е многу важно за тоа што го работам во Берлин е поврзувањето на Скопје и на Македонија со Берлин. Досега сум реализирал триесеттина проекти во Македонија со берлински уметници. Значи тоа не е само место во кое јас ги дочекувам луѓето од Македонија, туку во некој период поуспешно беа презентирани многубројни уметници од Берлин. Мислам дека во тој период Македонија како сцена беше позната на берлинската сцена. Кога ќе донесете во Македонија стотина имиња што се врв во светската глобална ликовна

Само неколкумина во Македонија ја имаат таа свест на колекционери и се обидуваат да направат колекции и затоа велам „ако воопшто постои македонска ликовна сцена“, вели Балов

сцена, тогаш самото тоа што тие биле во Македонија ѝ носи рејтинг на македонската ликовна сцена, ако можам да ја наречам така, ако воопшто ја има.

■ Велите, јас сум, пред сè, уметник. Како Ве однесе животниот и професионален пат во Берлин? Од каде токму таа дестинација?

БАЛОВ: Најслучајно го одбрав Берлин. Западен Берлин беше, можеби, единствениот град од Западна Европа до кој можеше да се дојде со помалку пари. Западен Берлин беше изолиран во ДДР и патот чинеше малку. Дипломирав во Скопје, на Академијата за ликовни уметности, во 1987 година, и неполни две години ми требаа за да сфатам дека ми треба друга средина каде што ќе се реализирам. За Берлин ме инспирираше филмот на Вим Вендерс „Небото над Берлин“, ја препознав драмата во градот и тргнав во тој правец.

■ Како дојде потоа до создавањето на „Прима центар Берлин“?

БАЛОВ: Соработувавме со повеќе институции во Македонија, главно музеи... Всушност во 2000 година во Музејот на современа уметност успеав да реализирам интересна изложба „Мултиплициран избор“, во која учествуваа уметниците: Бернард Гарберт, Дејвид Рид, Виктор Николаев и јас како автор. Ние имавме многу интересно искуство со таа изложба и се обидовме тоа искуство да го искористиме за други проекти. Следната година во Национална галерија организиравме и друг проект, повторно со германски автори, и потоа еденподруг се редеа проектите. Почнавме и во Берлин да презентираме македонски уметници на повеќе локации и собирајќи го сето тоа работно искуство дојде до потреба сето тоа да се стационира во еден конкретен простор и да се дејствува посериозно и поактивно на таа релација Берлин - Скопје. Во почетокот на 2001 година во Берлин, каде што живеам, се формираше една асоцијација на галеристи, на уметници, на ателјеа и паралелно додека работевме на проектот за релациите Берлин - Скопје, јас следев што се случува во тоа здружение и побарав да членувам во него бидејќи со зачленувањето во здружението автоматски се добива користење простор. Извесен период бев на листата на чекање, а потоа го добив просторот во 2004 година и во јуни стартував со изложбата „Сегменти“ на македонски уметници: Исмет Рамичевиќ, Жанета Вангели, Васко Соколов... листата беше голема. Така почна да работи „Прима центар Берлин“. Потоа следувааше работата на тежина и на афирмација на просторот. Тоа го прават реномирани ценети уметници, како Силвина Дермогедичијан, Маријана Василева, Кристијан Делут... имиња што за Берлин значат многу. Полка растеше интересот за галеријата, а од 2007 година почна и соработката со Министерството за култура, така што годинава имаме шест изложби.

■ Забележав дека рековте „ако воопшто постои македонска ликовна сцена“. Зошто имате такво мислење?

БАЛОВ: Ликовната сцена во Берлин функционира на следниов начин: Таму има три линии по кои може да се реализира еден уметник. Првата линија е т.н. комунални простори, која ги опфаќа сите музеи и сите простори за изложување, секоја општина има градски општински галерии, куќи на културата, а наспроти тоа постојат изложбени куќи финансирани од државата и од уметниците до тие простори доаѓаат самостојно или преку кураторите. Во Берлин моментно се активни преку 80 простори. Втората линија се комерцијалните галерии, кои се разликуваат од галериите кај нас. Во Берлин комерцијална уметност е таа што се продава за 20-30.000 евра и нив ги има преку 200 и тие дејствуваат како база што ги поврзува колекционерите со уметниците и, нормално, борбата за влез овде е тежок. И третата линија на дејствување е линија на независни простори во кои дејствуваат независни простори меѓу кои е и „Прима центарот Берлин“. Секоја проект-галерија има своја политика и начин на дејствување. А што имаме од се во ова во Скопје? Постојат ли комунални простори? Комерцијалните галерии се сведени на продажба на евтини ликовни дела, свеста на колекционерите е сведена на минимум. Само неколкумина во Македонија ја имаат таа свест на колекционери и се обидуваат да направат колекции и затоа велам „ако воопшто постои македонска ликовна сцена“.

Со секој купен број на „Република“ добивате попуст од 50 денари за кино-проекции во „Милениум“

попуст
50
денари

важи од 13.11. - 19.11.2015

КИНО МИЛЕНИУМ 3D

ЗАПОЗНАЈТЕ ГО НИРНБЕРГ ВО ДРУГА СВЕТЛИНА

БАВАРСКИ БИСЕР СО ТРАДИЦИОНАЛЕН СТИЛ

Од Скопје за Нирнберг има многу евтини летови со нискобуџетните компании. Се наоѓаат билети за само 10 евра. Сè што треба да направите е да резервирате билет, да најдете поевтино сместување во некој од hostelите и да се впуштите во авантура низ нирнбершките улици

Пишува | Јана Јосифоска

Кога странските туристи првпат ќе го посетат величествениот град Нирнберг во германската покраина Баварија, прва асоцијација е дека се наоѓаат во град познат по Нирнбершкиот процес во повоената Европа. Нирнберг е речиси целосно уништен во бомбардирањата од 1943 година до 1945 година, за време на Втората светска војна. Најжестокото било во последната година, кога речиси сите градови во центарот на градот биле срамнети со земја. Причината поради која американско-британската авијација системски

го уништувала Нирнберг е тоа што тој град бил центар на нацистичката пропаганда.

Не можела да биде понесреќна одлуката по завршувањето на војната, судот за воени злосторства да се постави токму во Нирнберг. Овој потег сосема го сменил доживувањето за градот, а, всушност, во цела Германија нема поромантично место, отпуштено и динамично во исто време. За жал, во свеста на многу луѓе овој град и неговото име постојат како асоцијација за еден ужасен ис-

ториски период. Затоа, треба да го посетите Нирнберг и веднаш да ги урнете стереотипите.

ЕВТИНИ ЛЕТОВИ ЗА СКАПОЦЕНА УБАВИНА

Ќе ве дочека град од средниот век, како од бајките. Со целосно зачувани сидини на стар, еснафски и занаетски град, со импресивна тврдина што се издига на брег над центарот, со своите фасади со скалести фронтони, Нирнберг изгледа достоинствено старински, романтичен и историски, а, сепак, совршено мирен за живот.

Жителите на овој баварски убавец се многу поинакви од типичниот германски народ. Тие се весели, љубезни, недисциплинирани. Преминуваат улица на црвено, јадат колбаси со зелка и сето тоа го залеваат со пиво, работат за да живеат, а не живеат за да работат. Најважно од сè е што ја почитуваат својата традицијата и не се поклонници на модерното време.

Како втор најголем град во областа Баварија, Нирнберг често останува во сенка на Минхен.

Во текот на целата година посетители од целиот свет доаѓаат да уживаат во неговите музеи, кои ја слават локалната култура, одличната храна, пазари и прекрасната архитектура.

Од Скопје за Нирнберг има многу евтини летови со нискобуџетните компании. Се наоѓаат билети за само 10 евра. Сè што треба да направите е да резервирате билет, да најдете поевтино сместување во некој од hostelите и да се впуштите во авантура низ нирнбершките улици. За патување до Нирнберг имате опција и со автобуски превоз, но билетите се неспоредливо поскапи отколку авионските, а и временски патувањето со автобус трае многу подолго.

Жителите на овој баварски убавец се многу поинакви од типичниот германски народ. Тие се весели, љубезни, недисциплинирани. Преминуваат улица на црвено, јадат колбаси со зелка и сето тоа го залеваат со пиво, работат за да живеат, а не живеат за да работат

ГРАД НА ИГРАЧКИТЕ

Најдобар начин да го почувствувате духот на Нирнберг е да го посетите Хауптмарт, главниот пазар сместен во стариот град. Шарените тезги овде се поставени во текот на целата година, но во полн сјај може да ги затечете неколку недели пред Божиќ, кога овде се одржува божиќен панаѓур. Во Нирнберг не е тешко да се присетите на детството. Под многуте светилки што го осветлуваат пазарот, посетителите ги разгледуваат тезгите со традиционални украси и играчки, рачно изработени. Токму затоа, Нирнберг е познат и како град на играчките.

Насекаде се шират опојни мириси на зачини, а најмногу на слаткиот леб од ѓумбир (Lebkuchen), во кој најдобро се ужива со чаша добро вино.

Уште еден симбол на Нирнберг е замокот Кајзербург. Сместен на рид, од високо ги чува градските улици. Постојат три дела на овој комплекс: царската тврдина, бургграф (седиште на средновековната регионална администрација) и општинската зграда на слободниот царски град Нирнберг (од времето кога тој бил град-држава).

Посетителите можат да платат влезница и да ја истражуваат внатрешноста на замокот, вклучително и резиденцијалната царска палата, капелата

и кулата, но поголемиот број, обично, се задржуваат на сидините и го набљудуваат стариот град.

Во германската традиција има обичај цел историјат на некои фамилии да биде насликан на сид, односно на фасадите на куќите. Ова, всушност, може да се види во стариот дел на градот, кој од бомбардирањата за време на Втората светска војна е целосно разорен, речиси до темел. Но, многу од овие историски згради и не се оригинални. Тоа се реплики изградени во првите години во повоената обнова, непрепознатливи во својата совршена реставрација. Па така, и фасадата на Градската општина (Ратхаус) на себе носи насликана историја на големите и познати фамилии на градот.

Еден таков значаен објект е домот на првиот гениј на ренесансата во Германија, Албрехт Дирер. Тој живеел во голема кука во Нирнберг меѓу 1505 и 1528 година. Посетителите можат да ја видат реконструкцијата на дванатата соба и на кујната, неколку примероци на неговите слики и да научат повеќе за славниот сликар.

Ако тоа не ви е доволно, посетете го германскиот национален музеј, кој чува богато културно наследство од сите земји на германското културно подрачје. ■

Јас, Игор и Тони сакаме по подолго време да бидеме заедно како тим, и тоа тим кој победува. Знаете како, кога ќе се соберат тројца врвни во својата работа, давате надеж дека постојат убави работи, успешна приказна без инфилтрирани ткива од страна. Згора на сè, се познаваме многу добро, се подбиваме меѓу себе, не се лутиме, но знаеме што сакаме

ВЕСНА ПЕТРУШЕВСКА •

СО ЦАМБАЗОВ НАУЧИВ ДА БИДАМ ПОДОБРА, ДА ИМАМ ПОВЕЌЕ ТРПЕНИЕ

Разговараше | Марина Косићовска
Фошо | Ѓорѓи Личовски

Таа е единствената што успеа да го врати на театарската сцена, макар за една претстава. Некогаш пријатели, Весна Петрушевска и Игор Цамбазов подготвуваат дуодрама, која ќе ја раскаже нивната заедничка приказна. За да исполни кругот совршена, цврста линија, режијата е во рацете на Тони Михајловски. Очекувањата и од нивна страна и од страната на публиката се огромни, но никој не се сомнева дека ќе ги исполнат. И повеќе од тоа.

■ Кога се роди идејата да се направи претстава со Цамбазов? **ПЕТРУШЕВСКА:** Предлагам малку да освежиме меморија... Цамбазов ја режираше мојата

прва монодрама „Мерлин Монро пак ли“, а неколку години подоцна игравме заедно како партнери во „Црни куклички“. По долг период од неговото паузирање во театарот, заедно одлучивме дека е време да направиме проект кој нешто значи за нас двајца. Знаете како, има периоди во животот кога сакаш преку претстава да кажеш што мислиш, како се чувствуваш, а како што сè станува бесмислено овде кај нас, ние мора да чепнеме под површината за да ја најдеме смислата. Идејата за нашиот иден проект е заемната љубов, простувањето и почитта.

■ Имаше период кога односите со него не ви беа баш најдобри. Вие во едно интервју за „Република“ рековте дека сте му лојална до крај и така ќе

остане. Како се случи тој пресврт во односите?

ПЕТРУШЕВСКА: Кога човек пребродува развод како што помина Игор, после и јас, имате мноштво непотребни информации кои стигнуваат до вас, поголемиот дел од нив се погрешно пренесени. Јас му останав лојална до крај затоа што, навистина, од дното на срцето му посакував најдобро и знаев дека е погрешен сплет на околности, но секој има право да постави според своите чувства и тоа е легитимно. Вистинскиот човек што повторно не спои е Мина, која го следеше за време на неговото шоу „Џиш“, и еден ден изрази желба да го види. Преку наша заедничка другарка Ботовача, Мина почна да оди кај него на гости, да свират гитара, да пеат, па после Игор ја покани да играат заедно во шоуто, па имаа исти маички за неговиот концерт, се дружеа барем еднаш неделно. После сè е историја... Тоа што му се случи здравствено многу ме погоди затоа што на гнаси кои заслужуваат ништо не им е, но на убави луѓе е како несреќна лотарија. Тогаш ти е јасно дека само неколкумина сме си важни во нашите животи. Не сме

...

Секако дека тоа ќе биде претстава со многу хумор, доследна на нашата естетска рецепција, порака која ќе ја разбуди публиката

само за еден ден, за цел живот сме... Првиот ден кога отидов да го видам, убаво се изнаплакав на паркингот пред „Филип Втори“, кај Жан Митрев. Се секавам, му се јавив на Трендафил, Аце, да прашам, па отидов и дремев на паркингот. Во тие моменти се храбрите себеси дека сè ќе биде во ред, а всушност се плашиш од загуба. Се качив горе и го видов, се воздржував, се смеев, а Игор ме тешеше, каква иронија, нели? Следниот пат на барање на Игор дојде и Мина и сè беше полесно, таа му даваше совети за здрав живот.

■ И покрај сè што ни се случи во животот, знаеш, годините си го прават своето, кога сега знаеме дека двајцата заедно имаме 100 години, не можеме да се однесуваме како да имаме по 20 години. Некои работи во животот се простуваат, ама не се забораваат, но мислам дека ние си простивме, но и заборавивме - ова се зборови на Игор за вашиот меѓусебен однос. Му ги простивте и му ги заборавивте работите кои можеби некогаш ве погодиле? **ПЕТРУШЕВСКА:** Ме погоди отсуството на Игор од мојот живот, неговото игнорирање, кое патем и јас го доживеав како најголема шлаканица и ја практикувам, искрено ви ги штеди времето и нервите, ме погоди изгубеното време кое можевме да го поминеме продуктивно, но не ми излегуваше од глава. Постојано беше со мене и се молев за неговото здравје и среќа. Јас со Игор научив да бидам подобра, да имам повеќе трпение, да мислам поинаку... Да простиш е најтешко, да заборавиш исто, но само вистинските пријатели умеат. Јас имам неколку вистински пријатели и сум пресреќна. Еднаш неделно имаме семејна дружба со Игор и таа ни станува традиционална, ни недостасува кога ќе пропуштиме средба, пееме, свириме гитари, се фотографираме, ручаме... Убаво ни е!

■ Цамбазов во едно интервју за „Република“ рече дека ако се врати на сцена, тоа ќе биде по вина на Тони Михајловски. Ве ќе во следното интервју при-

ТОНИ МИХАЈЛОВСКИ

СО ВАКВА ЕКИПА СЕКОЈ ТЕКСТ ЌЕ ПРИВЛЕЧЕ ВНИМАНИЕ

Ние актерите сме како вино кое старее, само да не е отворено, да не скисне

■ Како дојде Тони Михајловски во триото што подготвува нов проект? Цамбазов најавуваше дека на сцена би се вратил само поради тебе, одеднаш излезе проект со Весна, во кој, на крајот, се вклучи и ти.

МИХАЈЛОВСКИ: Влегов по покана на двајцата. Убава покана. Кој не би сакал да работи со актери како Игор и Весна. Сум работел со двајцата и знам со кого имам работа. Тоа што јас го имав замислено како проект со Цамбазов останува. Тој по долго време се враќа на сцената, тоа е вредно за спомнување, предизвик е и за публиката и за него. Знам по себе, кога човекот ќе направи голема пауза од сцената, собира ново искуство и сака да го испука од себе, премногу акумулира. Верувам дека тоа му се случува и на Игор. Тоа ќе биде некој нов Игор, сигурно низ годините неговите погледи за актерството се променети. Ние актерите сме како вино кое старее, само да не е отворено, да не скисне. За Весна што да кажеме,

влегува во оние актерки што оставиле голем багаж зад себе.

■ Весна рече дека вие фраериштата треба да се согласите со текстот од кој ѝ лазат морници.

МИХАЈЛОВСКИ: Како центлмени ќе ѝ ја исполниме желбата, но ќе пробаме да ја разубедиме.

■ Михајловски како режисер.

МИХАЈЛОВСКИ: Сè уште немам магистрирано, заглавив на два испита, но ќе биде и тоа. Со ваква екипа, кој било текст може да се произнесе на сцена и тоа да привлече внимание. Се работи за текст по кој досега се играло претстави, но битно е како ние ќе го склопиме тоа, во кој жанр ќе го претставиме. Порака може да се испрати од секаде, од пошта, на „Фејсбук“, преку СМС, на меил. Театарот е забава. И најстрашните работи треба да ги претставиме на еден поинаков начин, да содржи и позабавен дел.

...

Да простиш е најтешко, да заборавиш исто, но само вистинските пријатели умеат. Јас имам неколку вистински пријатели и сум пресреќна

казната се промени - По Нова година јас и Весна ќе направиме нешто што никој не го очекува, Тони сега е презафатен. На крај во целата приказна се појави и Тони Михајловски. Како дојде до соработка на ова славно трио?

ПЕТРУШЕВСКА: Тони Михајловски е на постдипломски студии за режија кај Унковски, и навистина беше презафатен, ја смисливме најдобрата формула, а тоа е Тони да биде режисер на проектот. Сакаме по подолго време да бидеме заедно како тим, и тоа тим кој победува. Знаете како, кога ќе се соберат тројца врвни во својата работа, давате надеж дека постојат убави работи, успешна приказна без инфилтрирани ткива од страна. Згора на сè, многу добро се познаваме, се подбиваме меѓу себе, не се лутиме, но знаеме што сакаме. Тони ќе работи со својот тим, има ли нешто поуба-

во и покреативно, повозбудливо. Ете, јас едвај чекам.

■ Публиката очекува многу смеа, интелигентен хумор во кој е пресликана реалноста. Дали тоа е она што ќе ѝ го понудите на публиката по Нова година?

ПЕТРУШЕВСКА: Секако дека тоа ќе биде претстава со многу хумор, доследна на нашата естетска рецепција, порака која ќе ја разбуди публиката, сè уште не го откривам текстот затоа што неделава треба да пресечеме, се мислиме помеѓу два текста, одлуката ќе биде тешка, но вистинска. Морници ме лазат од едниот текст, го сонувам, но фраериштата треба да се согласат. Едвај чекам процес на работа, да ја кажеме нашата заедничка приказна на сцена, непроценливо искуство, тоа останува, ние, сепак, на крајот од денот живеаме за аплауз. Сакам овации! ■

ТВИД, КОЖА И КАДИФЕ СЕ ГЛАВНИТЕ МАТЕРИЈАЛИ ЗА ОВАА ЕСЕН

Ова е светото тројство на материјалите што имаат цврста структура и кои можат добро да нè загреат во студените есенски денови

Твид, кожа и кадифе се главните материјали за оваа есен. Тие се моќното свето тројство, чиишто материјали имаат цврста структура и моќ добро да нè загреат во студените есенски денови.

Овие материјали се исклучително лесни за комбинирање, што значи дека едноставно може да се инкорпорираат во сечиј стил и на крај да се освежат со необични додатоци. Ако не сте многу вешти во стилизирање и претворање на овие парчиња и материјали во една добра модна комбинација, тогаш ви нудиме неколку идеи и совети.

ТВИД

Со децении овој материјал е меѓу трите најдобри за сезоната есен-зима и е исклучително лесен за комбинирање, така што може да го носите во деловни или посебни пригоди.

Имате повеќе варијанти – од повеќебојни долги здолништа, до џемпери и фустани и вечните палта и капути од твид. Овој материјал ќе ве грее во студените денови. Здолниште со реси на кое се преплетуваат разни бои и капут неколку броја поголем со сивкаста боја се добра комбинација.

КОЖА

Класичната кожа не само што доживеа инкарнација, туку оваа година текстурата е збогатена. На модните писти имаше повеќе варијанти - од шарени до сошиени од парчиња, кои успеаја да ја задржат дозата на експерименталниот шик-изглед.

Ако сакате и негувате поинаков стил, може да се определите за мантил од крокодилска кожа, бел џемпер, црвени лакирани салони и чанта од превр-тена кожа.

КАДИФЕ

Мекото кадифе доминира во целата есенска сезона. Каdifето може да биде многу гламурозно и сексапилно, посебно кога станува збор за комбинезони и за блузи изработени од овој раскошен материјал. Препорачуваме свонести панталони од кадифе или здолниште во А-крој, кое може да го надополните со свилена блуза и со раскошна шапка.

ШЕЈЛИН ВУДЛИ

Целосно име:
Шејлин Дајен Вудли

Родена:
15 ноември, 1991 година
(23 години)

Професија:
актерка

Активна од:
1999 година

Шејлин Вудли е американска актерка. Таа ја почна својата кариера глумејќи во телевизиски серии, а првата главна улога ја доби во серијата „Тајниот живот на американскиот тинејџер“ (2008–13) на „Еј-Би-Си“. Потоа се појави во американската драма „Потомци“ (2011), за што доби награ-

да „Спирит“ за најдобра актерка во споредна улога и номинација за „Златен глобус“ за најдобра актерка во споредна улога. Улогата во „Спектакуларна сегашност“ (2013) ѝ донесе специјална награда за глума од журито на Филмскиот фестивал „Санденс“ и номинација за наградата

„Спирит“ за најдобра главна актерка.

Вудли го привлече вниманието на светската јавност со улогата на Беатрис Прајор, главниот лик во филмската серија „Различна“ и со улогата на Хејзел Грејс во „Винови се ѕвездите“ (2014). ■

Цитати:

- „Од секое патување на кое сум била, научив нешто ново“
- „За мене, моето правило во оваа индустрија е да си ги слушам пеперугите. Ги прифаќам само сценаријата што ми предизвикуваат пеперуги во стомакот.“
- „Верувам дека во животот на секој тинејџер постои момент кога мора да биде разумен.“

Преод | Ана Цвешаноска

ЗА ОБИЧНИТЕ СУПЕРХЕРОИ!

vitaminka
www.vitaminka.com.mk

CEVITANA

НАЈДОБРО и НАЈЛЕСНО РЕШЕНИЕ
за ЕФИКАСНО ЛЕКУВАЊЕ на
долготрајни инфекции на дишните патишта
кои не реагираат на вообичаената терапија

авицениа
Совршенството ни е во крвта

PNEUMOSLIDE

Тест за истовремено откривање на 9 видови бактерии и вируси –
причинители на најчестите инфекции на дишните патишта
кои не се откриват со класични методи!

Зошто PNEUMOSLIDE?

- ▶ Точно и брзо откривање на причинители на невообичаени инфекции
- ▶ Можност за најсоодветно лекување
- ▶ Се скратува времетраењето на болеста
- ▶ Се спречува развој на компликации
- ▶ Со само еден тест, резултати уште истиот ден!

ИДЕНТИФИКАЦИЈАТА НА ПРИЧИНТЕЛОТ Е КЛУЧНА ЗА СООДВЕТНО ЛЕКУВАЊЕ

2013/14
Superbrands
Macedonia's Choice

Локација 1 - Комплекс Македонија (спроти Алумина)
Бул. 8 Септември бр.2, лок.1, Скопје
тел: 02 3179 001; факс: 02 3177 130
моб: 075 211 406; lab@avicenalab.com.mk

Локација 2 - нас. Аеродром (Т.Ц. Три Бисери)
Бул. Јане Сандански бр.7 лок. 4
тел: 02 24 77 345; факс: 02 24 77 347
E-mail: lab2@avicenalab.com.mk

www.avicenalab.com.mk

БОИТЕ ВО ДОМОТ ВЛИЈААТ НА РАСПОЛОЖЕНИЕТО

Наместо да изберете боја на соба во согласност со вашиот вкус, пред да донесете конечна одлука, размислете како таа ќе влијае на вашето расположение. Имајте на ум дека бојата е моќна алатка, а вие сте способни да ги промените амбиентот и вашето расположение со изборот што го правите кога ги одбирате боите во вашиот дом.

ДОКОЛКУ СТЕ ЛЌУБИТЕЛИ НА НЕУТРАЛНИ БОИ

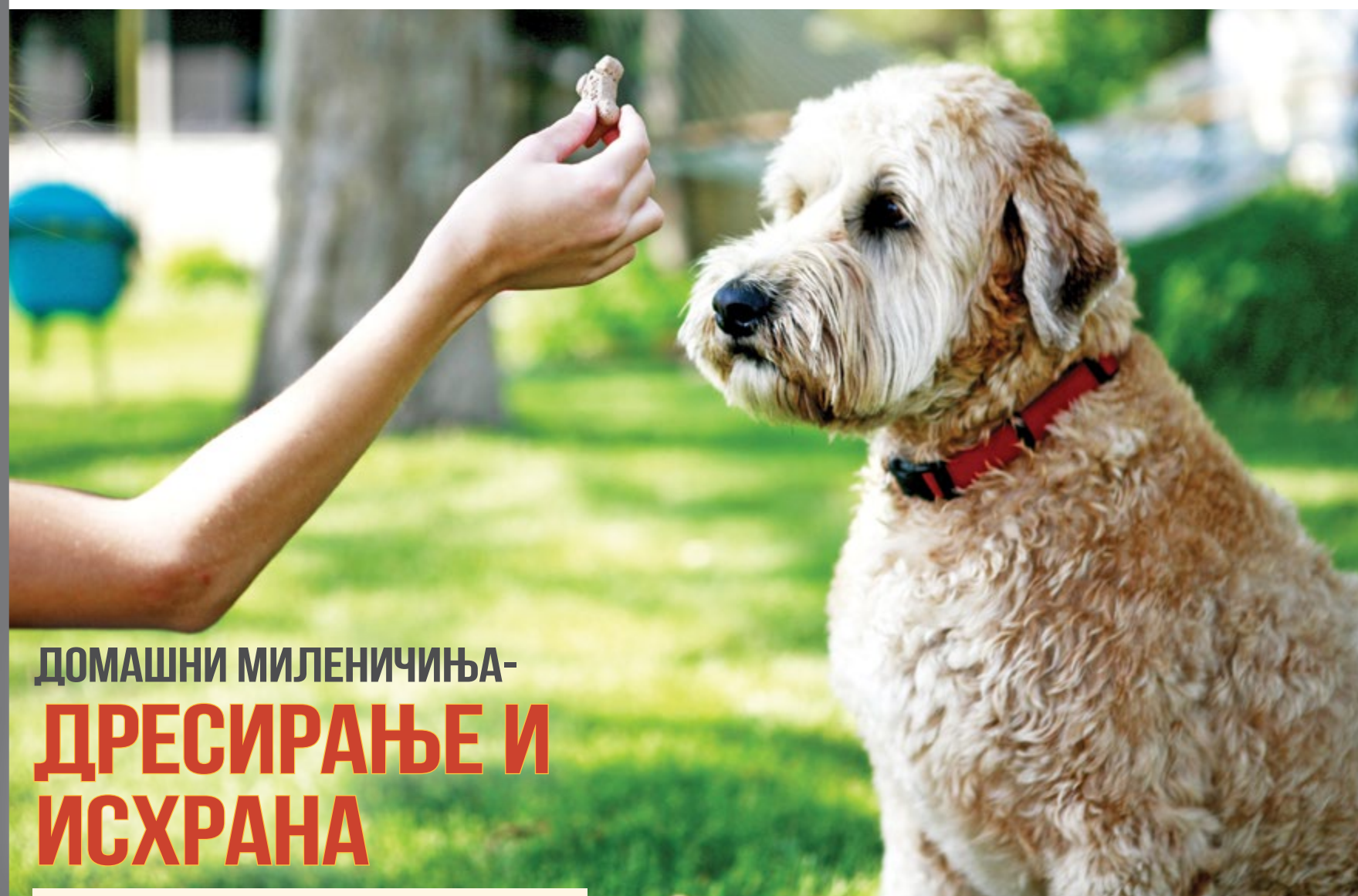
Неутралните бои испраќаат смирувачки пораки до вашиот мозок. Не е случајност тоа што повеќето ординации, кафетерии, спа-центри и центри за ментално здравје се дизајнирани во неутрални тонови.

ЦРНА БОЈА

Наспроти верувањето дека црната боја ја прави собата мрачна и мистериозна, доколку се употребува умерено, му дава посебен стил, елганција и софистицираност на просторот. Имајте на ум дека црната боја апсорбира светлина. Затоа, кога таа се користи за поголеми простории, ќе биде неопходна дополнителна светлина.

БЕЛА БОЈА

Белата боја симболизира чистота, го поткрепа расположението и создава чувство на среќа. Како и сите други светли бои, белата боја го прави просторот да изгледа поголем и му дава свеж изглед. Изберете ја белата боја за која било соба во вашиот дом. Оваа боја отвора многу можности за декорирање, кои, со само неколку додатоци во друга боја, можат да ја променат атмосферата во собата. ■

ДОМАШНИ МИЛЕНИЧИЊА- ДРЕСИРАЊЕ И ИСХРАНА

Дресирањето е систем на човеково дејствување врз животните. Ќе спомнеме неколку интересни податоци за кучињата, како најзастапени домашни миленици

За обучување на кучето, на човекот му е потребно многу трпение и разбирање. Идеалното дресирање започнува додека кучето е мало, иако можете да ги дресирате и постарите кучиња, но тогаш ќе изгубите многу повеќе време и внимание.

Дресирањето на кучиња се дели на неколку категории: начин на казнување, начин на наградување и учење команди. Кога кучето ќе направи нешто лошо, начинот на казнување ќе му објасни дека тоа веќе не

сmee да го прави. Лесен удар по муцката, изолација во друга соба на неколку минути или врзување со синџир на неколку минути.

Лошото однесување на кучето не смее да се решава со удирање, бидејќи тоа ќе предизвика насилно однесување. По секоја послушна команда,

потребна е награда. Најдобрите награди се: галење или милување, бисквити за кучиња, салама, игра со топка или со фризби.

Битна точка во учењето команда е доделувањето на наградата. Важно е да се повторува истата команда и секој пат кога кучето ќе биде послушно, да биде наградено со храна. Не менувајте ја командата секој ден, туку две до три недели учете го на една команда.

Исхраната на кучето мора да биде правилна. Иако тие се месојадци, нивната исхрана треба да вклучува и храна со растително потекло. Не смее да им се даваат шеќери, односно бонбони или конзервирана храна. Ако го храните со домашна храна, таа треба да биде богата со

протеини, месо, масти, витамини и со разни видови житарки и зеленчук. Месото треба да биде малку варено, а со текот на времето може да се воведи и сурово месо. Никога не давајте му пржено месо. Исто така, можете да му давате и варен ориз, тестенини, зеленчук и др. Коските давајте му ги во мали количини, за да не ги оштети забите. Никога не давајте му тешка храна, како грав, компир и слично. Избегнувајте и зачинаета храна. На малите кученца давајте им млеко.

Во поглед на овошје – не давајте му грозје, поради големата количина шеќер. Оброците поделете ги, така што ќе бидат изедени во целост. Садот со водата нека биде во близина до садот со храната. ■

ТРИКОВИ ЗА ПОУБАВО ЦВЕЌЕ

Цвеќето за во ваза сака лимонада, а ќе трае и десетина дена подолго ако во водата додадете сок од лимон или витамин Ц во прав. Истиот ефект ќе го постигнете ако во водата додадете аспирин, односно две лажици јаболков оцет и две лажици шеќер. Цвеќето ќе остане свежо ако пред да го ставите во ваза малку ги скратите врвовите.

Ружите и другото цвеќе што не сте го ставиле веднаш во вода повторно ќе „живне“ ако неговите стебла накратко ги ставите во врела вода. Покрај вазата со цвеќе никогаш не ставајте чинија со овошје бидејќи така цвеќето побрзо ќе овене.

Цвеќињата во саксија, посебно тие што се многу горди на своите листови, сакаат пиво. Нивните листови повторно ќе бидат сјајни и зелени ако, откако со сува крпа ќе ги исчистите од прав, ги избришете со раствор од пиво и од млека вода во размер 1:1.

Извистреано пиво, минерална вода, црн чај и искористени кеси чај се идеално ѓубриво за сите видови цвеќиња во саксии. Може да ги додадете во водата со која ги залевате цвеќињата. Собните и балконските цвеќиња може да ги залеете со талог од кафе и со вода во која се готвеле компири, но и јајца. Исто така, во водата може да додадете и лушпи од јајца, кои треба да отстојат една вечер, но и свеж или сув квасец.

Во земјата во саксијата може да додадете парчиња јаболка, кои се идеално ѓубриво што го поттикнува цветањето. ■

„ХУАВЕИ ОНОР ЗИРОУ“ ПАМЕТЕН ЧАСОВНИК БЕЗ НИТУ ЕДНО КОПЧЕ

Тркалезниот
паметен часовник

„хуавеи онор зироу“

плени со својата едноставност, како во дизајнот, така и во примената. За разлика од многубројни кинески марки, „хуавеи“ е повисока класа, а тоа се гледа на прв поглед.

Апаратот, кој има екран со големина од 1,6 инчи и со резолуција од 128 на 128, го покажува минимализмот во неговата најдобра светлина, а доказ за тоа е што апаратот нема ниту едно копче.

Батеријата со капацитет од 70мАх, треба да трае до 4 дена, а апаратот, кој има оперативен систем „андроид“, е изработен од не'рѓосувачки челик, што му дава посебна убавина.

Уредот може да следи спортски активности, може да го мери квалитетот на сонот, а бидејќи е водоотпорен, не мора да внимавате на водата кога ги миете рацете. „Онор зироу“ има неколку начини за преглед на времето, а како што може да се насети, сè е сведено на апсолутен минимализам.

Што се однесува до полнењето, „Хуавеи“ истакнува дека батеријата целосно се полни само за половина час. Секако, тука е и изборот на различни бои и ременчиња, но јасно е дека овој часовник е повеќе наменет за женската популација. Часовникот чини 75 долари.

РЕДИЗАЈНИРАНИОТ
„МЕРЦЕДЕС ГЛ“ ОТСЕГА
ПРИСТИГНУВА СО
ОЗНАКАТА ГЛС

ЛУКСУЗ МЕЃУ ТЕРЕНЦИТЕ

По неколкуте прелиминарни информации, германската компанија за производство на луксузни автомобили „Мерцедес-Бенц“ официјално го претстави својот нов модел ГЛС што, всушност, претставува редизајн на моделот ГЛ

Подготви |
Бојан Момировски

Опишан како С-класа меѓу теренците, „мерцедес ГЛС“, сепак, е редизајнирана верзија на моделот ГЛ, која однадвор се карактеризира со нов изглед, вклучувајќи сосема нова маска за

ладилникот и нов браник, а нови се и куќиштата за предните светилки во кои се интегрирани дневни светилки со ЛЕД-изведба. Покрај понудата на нови бои на каросеријата, новиот модел доби и новодизајнирани алуминиумски бандажи. Задниот дел, исто така, доби нов изглед на браникот, заедно со нова графика во задните ЛЕД-светилки.

Германската компанија за новиот модел ГЛС подготви бензински мотор со осум цилиндра, со двојна турбина, кој сега развива 455 коњски сили и нуди најголем вртежен момент од 699 њутн-метри. Овој мотор е вграден во моделот ГЛС550 4МАТИК, а послабиот трилитарски агрегат со шест цилиндра и со двојна турбина развива 367 коњски сили и има најголем вртежен момент од 500 њутн-метри и е предвиден за моделот ГЛС450 4МАТИК. На врвот на понудата на бензински мотори е понуден моделот ГЛС63 со фантастични 585 коњски сили и 760 њутн-метри вртежен момент.

За љубителите на дизелските мотори е предвиден моделот ГЛС450д 4МАТИК, чијшто мотор со шест цилиндра развива 258 коњски сили и нуди 616 њутн-метри вртежен момент.

Освен верзијата ГЛС63, сите споменати модели се нудат во комбинација со деветстепен автоматски менувач. Редукторот и блокадата на централниот диференцијал спаѓаат во дополнителна опрема. ■

Најголемата измена во внатрешноста во која може да се возат седум лица е новата централна конзола. Место досегашниот интегриран дисплеј, во „Мерцедес“ се решија во новиот модел ГЛС да инсталираат одвоен осум-инчен екран, кој ќе го контролира мултимедијалниот систем, а што потсетува на таблет. Воланот доби нов изглед со три краци, а на купувачите ќе им биде понуден и систем за постигнување оптимум на квалитетот на воздухот во патничката кабина.

Речиси е непотребно да се зборува дека „Мерцедес“ својот најголем градски теренец го опреми со сериски многубројни и најмодерни системи, кои пасивната и активната сигурност на патниците ја подигнуваат на највисоко можно ниво.

МОРАМЕ ШТО ПОБРГУ ДА ИЗЛЕЗЕМЕ ОД РЕЗУЛТАТСКОТО СИВИЛО

Сега, од оваа гледна точка, не можам да ветам некакви еуфорични најави за пласман на некоја завршница на првенство, ниту да кажам дека тоа ни е некаква примарна цел

ни од предизвикот, едноставно сум спремен да го дадам најдоброто од себе сè со цел репрезентацијата да остварува што подобри резултати. Секако, подобро е кога се планира на подолгорочен период, посебно кога се работи за репрезентација. Во таква ситуација има повеќе време да се селектира најдоброто со кое располагаш во моментот, да ги одбереме тие млади фудбалери кои би можеле да играат за нашата репрезентација, за да ја исполниме во иднина целта што ќе ја зацртаме.

■ Дали, да беше друг на вашето место, немаше го делите мислењето дека и покрај, за наши услови, респектабилни резултати на клупски план, тренерското искуство е, сепак, кусо за ваква функција?

АНГЕЛОВСКИ: Јас тука не би се сложил со вас, затоа што, да ми доверea некоја работа што не е поврзана со фудбалот, можеби ќе кажев дека не се наоѓам во неа. Јас сум цел живот во фудбалот, како тренер речиси три години, претходно бев спортски директор шест години во „Работнички“ и нормално како активен фудбалер. Од кога знам за себе сум во фудбалот и фудбалот е нешто што го знам најдобро. Така што мислам дека немам проблем со неопходно искуство или со друг проблем од тој тип.

■ Освен Друловиќ, никој не понесе одговорност за слабите резултати. Логиката вели дека и стручниот штаб треба да има одговорност. Чувствувате ли и Вие

барем делумна грижа за минатите очажни резултати?

АНГЕЛОВСКИ: Нормално, не може да не чувствувааш грижа за слабите резултати ако си дел од тој стручен штаб. Меѓутоа, добро се знае кој е тој што одлучува, кој е тој што наметнува стил на игра, избор на фудбалери и сè останато. Од друга страна, ние бевме само пет натпревари заедно, фактички го довршивме тој квалификациски циклус како соработници на господинот Друловиќ.

■ Имаше ли нешто што му препорачувате на претходниот селектор, а тој не го прифатил, па сега ќе го имплементирате во репрезентацијата? Или попрецизно, кој е вашиот таен рецепт за да се извлече од ова сивило, иако, според првичниот состав со мали ротации, списокот е веќе нешто видено?

АНГЕЛОВСКИ: Апсолутно, јас имам своивидувања за репрезентацијата кои, нормално, во разговори со селекторот му беа презентирани од моја страна, а негово беше да одлучи дали ќе ги прифати или не. Тој си имаше своја визија, свој начин на функционирање, свој стил на игра и ние како негови соработници моравме, нели, да го практикуваме, односно, да го бараме од фудбалерите.

Сега, од друга страна, јас имам свои методи на работа, свој стил на игра што ќе го барам од фудбалерите. Така што сега не би зборувал дали е тоа добро и воопшто не би сакал да коментирам во поглед на тоа прашање. Едноставно можам да кажам дека тоа што го замислувам, како стил на игра, како методи на работа, ќе се трудам да го имплементирам во репрезентацијата. Мојата замисла за фудбалската игра е офанзивен пристап, нормално дека ќе го барам тоа од фудбалерите и ќе видиме колку ќе успееме во наредниот период.

■ Иако временски ќе имате комозија, но, хипотетички, ако нема резултати во првите ваши квалификации, ќе го издржите ли психолошкиот и морален притисок за да продолжите и во следните?

АНГЕЛОВСКИ: Тоа зависи каква цел ќе си поставиме и откако официјално ќе го потпишеме договорот со Фудбалската федерација на Македонија и мораме јасно да ѝ покажеме на јавноста кои се целите и очекувањата од репрезентацијата. Мерило тоа за работата на еден тренер се резултатите. Така што, од резултатите никој не може да избега, резултатите се тие што ќе покажат во кој правец и во која насока одиме.

■ Вашите желби се Македонија во 2020 година да се пласира на Европско првенство. На што се темели вашиот оптимизам? Зошто мислите дека можете да направите нешто што досега на ниту еден селектор не му пошло од рака? Може ли да се случи, ако ова се оствари, Македонија во Ангеловски да добие легендарен селектор?

АНГЕЛОВСКИ: Македонија како фудбалска репрезентација не е во позиција да им се заканува на некои големи фудбалски велесили, еве, ќе спомнам, во оваа квалификациска група за Светското првенство на Шпанија и на Италија. Но, секако, мислам дека не сме ниту репрезентација која заслужува да биде последна во групата. Едноставно, сакам репрезентацијата на Македонија да биде конкурентна што е можно повеќе и да освоиме што повеќе бодови во квалификациската група. Колку тие бодови ќе бидат доволни и за кој пласман, од оваа гледна точка не можам да се служам со некои математики или прогнозирања. Јас пред сè сакам во репрезентацијата да оставам една позитивна трага. Ќе се стремам да оставам што попозитивни резултати, ги ценам сите селектори што

биле и ги почитувам за сè она што направиле за репрезентацијата и секако, посакувам сите заедно да се радуваме на еден голем успех. Какви ќе бидат тие резултати, не знам. Сега, од оваа гледна точка, не можам да ветам некакви еуфорични најави за пласман на некоја завршница на првенство, ниту да кажам дека тоа ни е некаква примарна цел. Сега сме во една ситуација каде што сите заедно мораме што побргу да излеземе од ова резултатско сивило, од овој пласман што го имаме како репрезентација, а понатаму, нормално, да се стремиме и на што е можно подобри резултати.

■ Дали од новиот селектор може се очекува некакви резони во репрезентацијата или некои посериозни кадровски промени? Младите репрезентативци веќе имаат успех во своите категории. Дали можеби ќе се случи целосно подмладување на репрезентацијата?

АНГЕЛОВСКИ: Многу често се користи таа фраза „подмладување на репрезентацијата“. Во репрезентацијата треба да играат најдобрите, но јас воопшто не се плашам ако оцена дека во младите селекции има квалитет и фудбалери кои би можеле да заиграат за А-репрезентацијата. Не се плашам да ги пуштам, како што се вели, во оган, затоа што мислам дека има квалитет во младата репрезентација до 21 година која бележи добри резултати. Како што најавив претходно, имам намера неколку млади фудбалери да ги повикам на вториот пријателски натпревар со Либан. Нормално, во консултација со селекторот на младинците, Милевски, ќе ги повикам оние што мислиме дека заслужуваат да добијат шанса. Таа практика ќе продолжи во иднина доколку помладите фудбалери бележат вакви резултати и ни даваат, со право, да ги повикаме во националниот тим. ■

Разговараше | Бојан Момировски
Фошо | Ѓорѓи Личовски

Новиот селектор на македонската фудбалска репрезентација, Игор Ангеловски, е пред голем предизвик. Тој ќе биде првиот селектор кој има можност да ја предводи репрезентацијата во два квалификациски циклуси – за светското првенство во 2018 година и за европското првенство во 2020 година. Професионалниот договор со Фудбалската федерација на Македонија ќе го потпише на 15 декември. Доаѓа на кормилото на репрезентацијата во период кога Македонија е најлошо рангирана на листата на ФИФА – 139 место. Тој верува дека има светла иднина за македонскиот фудбал.

■ Резултатите со „Работнички“ Ви се навистина добра препорака за селектор. Се чувствувате ли привилегирано со тоа што, според изјавата на Кирик, ќе добиете два квалификациски циклуси, а ниту еден селектор досега, домашен или странец немал таква можност?

АНГЕЛОВСКИ: Па, да може да се каже дека се чувствувам привилегирано, но исто така и среќен сум што некој ги оценил моите резултати како успешни и како доволна препорака да ме постави на оваа одговорна функција. Сепак, селекторското место е една одговорна позиција, една позиција каде што, нели, треба да се води репрезентацијата на својата држава, сето тоа е една одговорност, но јас не се плашам од тоа, не се плашам

НАЈКРЦКАВИ ПРСТЕНИ ОД КРОМИД

СОСТОЈКИ:

- 1/2 шолја сенаменско брашно
- 1/4 шолја густин (нишесте)
- 2 лажици инстант-пире
- 1 лажица црвен пипер
- 1 шолја кисела вода
- 250 грама презла (по потреба)
- сол
- 2 главици кромид

За сос ќе ви треба:

- 1 лажица мед
- 2 лажици сенф

ПОДГОТОВКА:

- Во сад ставете ги сувите состојки (освен презлата и солта), додајте ја киселата вода и изматете ги убаво да се соединат.
- Кромидот исечете го на дебели кругови и одделете ги прстените.
- Секој прстен валкајте го во течната смеса, потоа во презлата со сол и пржете го во загреано масло околу три минути. Потоа ставете ги круговите на решетка да се исцедат од маслото.
- Сервирајте со сос од мед и од сенф, или друг сос по желба!
- За да добиете идеално крцкав похуван кромид, задолжително цедете го на решетка, а не директно на салфета, за да не омекне од впиеното масло.

**GOOD
NATURE**

МЕДИЦИНСКИ ЧАЕВИ ПРЕМИУМ

Палетата на медицинските чаеви Премиум опфаќа производи, билни мешавини, за подобрување на различните состојби на организмот. Сите производи се изготвени по рецептури кои се внимателно одбрани и за чие дејство постојат податоци во традиционалната медицина, но и во современата фитотерапија.

Широкиот спектар на индикациски подрачја кои се опфатени со медицинските чаеви Премиум овозможува тие да бидат избор за сите кои ќе одлучат да користат чајни мешавини за свое подобро здравје. Чаевите се спакувани на практичен начин, во теглички, што воедно постапката за нивно приготвување ја прави многу едноставна.

Повеќе информации за палетата на медицински чаеви Премиум можете да најдете на:
www.goodnature.mk

**АЛКАЛОИД
СКОПЈЕ**
Здравјејте пред сè
www.alkaloid.com.mk

#ВИСТИНСКОТЕМНО

WWW.ZLATENDAB.COM.MK